ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИНИНГ ИЖТИМОИЙ-ИҚТИСОДИЙ ГАЗЕТАСИ

1974 ЙИЛ 1 ЯНВАРДАН ЧИҚА БОШЛАГАН

Қишлоқ ҳаёти

QISHLO'Q HAYO'TI

1996 йил 5 январь ЖУМА № 1 (5.673) сотувда эркин нархда

ТАЪСИСЧИ — ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ҚИШЛОҚ ХЎЖАЛИК ВАЗИРЛИГИ

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

БУХОРО ШАҲРИНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИ ЮБИЛЕЙИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

Бухоро шаҳрининг жаҳон маданияти тараққиетида тутган алоҳида ўрнини ҳисобга олган ҳолда, ЮНЕСКО Бош конференциясининг 1995 йил октябрь-ноябрь ойларида Парижда ўтган 28-сессияси Бухоро шаҳрининг 2500 йиллигини дунё миқёсида кенг нишонлаш ҳақидаги қароридан келиб чиқиб, Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. ЮНЕСКО Бош конференцияси 28-сессиясининг Бухоро шаҳрининг 2500 йиллик юбилейини 1997 йилда ЮНЕСКО раҳнамолигида жаҳон миқёсида ўтказиш ҳақидаги қарори қўллаб-қувватлансин ва асос учун қабул қилинсин.

2. Мазкур тарихий сана тадбирларини тайёрлаш ва ўтказиш бўйича республика ташкилий қўмитасининг таркиби иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Ташкилий қўмита Бухоро шаҳри юбилейига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш юзасидан асосий тадбирлар режасини бир ой муддатда ишлаб чиқсин ва амалга оширишга киришсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Молия вазирлиги, Бухоро вилояти ҳокимлиги ва «Ўзбектуризм» миллий компанияси ЮНЕСКО эксперт мутахассислари билан биргаликда бир ой муддатда Бухоро шаҳрининг қадимий марказида ва асосий туристик маршрутида жойлашган ноёб тарихий-маданий обидаларни 1996-2000 йилларда таъмирлаш ва ободонлаштириш дастурини ишлаб чиқсинлар ва ташкилий қўмита тасдиғига киритсинлар.

Шу жумладан 1996-1997 йилларда бажариладиган ишлар алоҳида белгилаб қўйилсин ва тегишли маблағ ажратилсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги Бухоро вилояти ҳокимлигининг буюртмасига мувофиқ «Ўзсувқурилиш» концерни, Давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси билан биргаликда 1996-1997 йилларда шаҳар акваториясида ер ости сувлари сатҳини белгиланган нормативларда бўлишини таъминловчи чора-тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга оширсинлар.

5. «Ўзбектуризм» миллий компанияси Бухоро вилояти ҳокимлиги ва бошқа манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда Бухоро воҳасида хорижий ва маҳаллий туризм инфраструктурасини ривожлантиришга қаратилган махсус маданий туризм дастурларини икки ой муддатда ишлаб чиқиб, бажаришга киришсин.

6. Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси Фанлар академияси билан биргаликда 1996-1997 йилларда Бухоро тарихига оид нашрларни тайёрлаш ва чоп этишни назарда тутсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Ташқи ишлар вазирлиги, Маданият ишлари вазирлиги билан биргаликда 1997 йилда Бухоро шаҳрида шаҳарнинг 2500 йиллиги юбилейига бағишланган халқаро илмий конференция ўтказсин.

8. Ташқи ишлар вазирлиги ЮНЕСКО ишлари бўйича Ўзбекистон Республикаси миллий комиссияси ва Бухоро вилояти ҳокимлиги билан биргаликда 1997 йилда Бухоро шаҳрининг юбилейини ЮНЕСКОнинг Париждаги қароргоҳида юксак даражада нишонлаш тадбирлари бўйича таклифлар киритсин.

9. Бухоро вилояти ҳокимлиги манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда 3 ой муддатда Бухоро шаҳрини ободонлаштириш, аҳолини ичимлик сув билан таъминлаш, алоқа-транспорт, соғлиқни сақлаш ва маиший хизмат кўрсатиш тармоқларини ривожлантириш дастурини ишлаб чиқсин ва амалга оширишга киришсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Бухоро шаҳрининг юбилейини ўтказиш учун 1996-1997 йиллардаги тайёргарлик ишларини бажаришга ҳар йили белгиланган тартибда маблағ ажратсин, ушбу харажатларнинг 50 фоиздан тенг улушларда республика бюджети ҳамда Бухоро вилояти маҳаллий бюджети ҳамда ташкилотлар ва корхоналарнинг ихтиёрий бадаллари ҳисобига қопланишини назарда тутсин.

11. Ўзбекистон Республикаси Давлат телерадиокомпанияси, «Ўздавкинокомпания» ва оммавий ахборот воситалари Бухоро шаҳрининг қадимий тарихи ва маданияти, ўзига хос санъатини тарғиб этувчи видео, телефильмлар яратишни, оммабоп материаллар бериб борилишини таъминласинлар.

12. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 3 январь.

Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 3 январдаги қарорига илова

БУХОРО ШАҲРИНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИГА БАҒИШЛАНГАН ТАДБИРЛАРНИ ТАЙЁРЛАШ ВА ЎТКАЗИШ РЕСПУБЛИКА ТАШКИЛИЙ ҚЎМИТАСИНИНГ ТАРКИБИ

И. ЖЎРАБЕКОВ — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари, ташкилий қўмита раиси

С. САИДҚОСИМОВ — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, ташкилий қўмита раисининг ўринбосари

М. РАҲМОНОВ — Бухоро вилояти ҳокими, ташкилий қўмита раисининг ўринбосари

К. БАКИРХОНОВ — Вазирлар Маҳкамасининг Ижтимоий масалалар ва маданият бўлими мудири, ташкилий қўмита котиби

Т. АЛИМОВ — Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси (келишув бўйича)

Х. ЖЎРАЕВ — Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси (келишув бўйича)

Б. ҲАМИДОВ — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари — молия вазири

Т. ЖЎРАЕВ — Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси президенти

М. АБДУЛЛАЕВ — Мовароуннаҳр мусулмонлари идораси раиси

Ф. АШРАФИЙ — Ўзбекистон меъморлар уюшмасининг раиси

Л. АХМЕТОВ — «Ўзавтотранс» давлат корпорацияси раиси

С. АҲРОРОВ — «Ўздавкинокомпания» раисининг биринчи ўринбосари

Р. ГИНИЯТУЛЛИН — Ўзбекистон Республикаси мелиорация ва сув хўжалиги вазири

Ж. КАМОЛ — Ўзбекистон Ёзувчилар уюшмасининг раиси

Э. ЗИКРИЁЕВ — «Ўздавпахтасаноатсотиш» уюшмаси раиси

Ж. ЙЎЛДОШЕВ — Ўзбекистон Республикаси халқ таълими вазири

В. КАМОЛОВ — «Ўзжамоахўжаликқурилиш» раиси

К. КАМОЛОВ — Бухоро шаҳри ҳокими

А. КОМИЛОВ — Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири

В. МИХАЙЛОВ — Ўзбекистон Республикаси коммунал хизмат кўрсатиш вазири

О. ОРИПОВ — «Ўзсаноатхўжаликқурилиш» корпорацияси раиси

Т. РАҲИМОВ — Ўзбекистон Республикаси алоқа вазири

Ғ. РАФИҚОВ — «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпанияси бош директори

О. САЛИМОВ — Ўзбекистон Республикаси олий ва ўрта махсус таълим вазири

З. ФАЙЗИЕВ — «Ўзбексавдо» уюшмаси раиси

Р. ШОҒУЛОМОВ — Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси раиси

Н. ЭРМЕТОВ — «Ўзбекистон темир йўллари» давлат-акционерлик компаниясининг раиси

Э. ҲАЙИТБОЕВ — Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазири

З. ҲАКИМОВ — «Ўздавтелерадио» компанияси раиси вазифасини бажарувчи

Б. ҲУСАНБОЕВ — «Ўзбектуризм» миллий компанияси раиси.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг қарори

ХЕВА ШАҲРИНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИ ЮБИЛЕЙИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ ТЎҒРИСИДА

Хева шаҳрининг жаҳон маданияти тараққиётида тутган алоҳида ўрнини ҳисобга олган ҳолда, ЮНЕСКО Бош конференциясининг 1995 йил октябрь-ноябрь ойларида Парижда ўтган 28-сессияси Хева шаҳрининг 2500 йиллигини дунё миқёсида кенг нишонлаш ҳақидаги қароридан келиб чиқиб, Вазирлар Маҳкамаси **қарор қилади:**

1. ЮНЕСКО Бош конференцияси 28-сессиясининг Хева шаҳрининг 2500 йиллиги юбилейини 1997 йилда ЮНЕСКО раҳнамолигида жаҳон миқёсида кенг нишонлаш ҳақидаги қарори қўллаб-қувватлансин ва асос учун қабул қилинсин.

2. Хева шаҳрининг 2500 йиллиги юбилейига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш республика ташкилий қўмитасининг таркиби иловага мувофиқ тасдиқлансин.

Ташкилий қўмита бир ой муддатда Хева шаҳри юбилейига тайёргарлик кўриш ва уни ўтказиш юзасидан асосий тадбирлар режасини ишлаб чиқсин ва амалга оширишга киришсин.

3. Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги, Молия вазирлиги, Хоразм вилояти ҳокимлиги ва «Ўзбектуризм» миллий компанияси ЮНЕСКО эксперт мутахассислари билан биргаликда бир ой муддатда Хева шаҳрининг қадимий марказида ва асосий туристик маршрутида жойлашган ноёб тарихий-маданий обидаларни 1996-2000 йилларда таъмирлаш ва ободонлаштириш дастурини ишлаб чиқсинлар ва ташкилий қўмита тасдиғига киритсинлар.

Шу жумладан 1996-1997 йилларда бажариладиган ишлар алоҳида белгилаб қўйилсин ва тегишли маблағ ажратилсин.

4. Ўзбекистон Республикаси Коммунал хизмат кўрсатиш вазирлиги, Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги Хоразм вилояти ҳокимлигининг буюртмасига мувофиқ «Ўзсувқурилиш» концерни ҳамда Давлат геология ва минерал ресурслар қўмитаси билан биргаликда 1996-1997 йилларда шаҳар акваториясида ер ости сувлари сатҳини белгиланган нормативларда бўлишини таъминловчи чора-тадбирларни ишлаб чиқиб, амалга оширсинлар.

5. «Ўзбектуризм» миллий компанияси хорижий ва маҳаллий туризм инфраструктурасини ривожлантириш, сайёҳларга хизмат кўрсатишни яхшилаш чораларини кўрсин, хорижий сайёҳларни мамлакатимизнинг, жумладан, Хоразм воҳасининг тарихий-маданий мероси билан таништириш учун кенг жалб қилишни таъминласин.

6. Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси Фанлар академияси билан биргаликда Хева шаҳрининг миллий маданиятимиз тарихида тутган ўрни ҳақида илмий, илмий-оммабоп нашрларни, турли тақвим ва буклетларни чоп этишни ўз режаларига киритсин.

7. Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси Ташқи ишлар вазирлиги, Маданият ишлари вазирлиги билан биргаликда 1997 йилда Хева шаҳрида шаҳарнинг 2500 йиллиги юбилейига бағишланган халқаро илмий конференция ўтказсин.

8. Ўзбекистон Республикаси Маданият ишлари вазирлиги ЮНЕСКО бўйича Ўзбекистон Республикаси миллий комиссияси ва Хоразм вилояти ҳокимлиги билан биргаликда 1997 йилда Хева шаҳрининг юбилейини ЮНЕСКОнинг Париждаги қароргоҳида юксак даражада нишонлаш бўйича Вазирлар Маҳкамасига таклифлар киритсин.

9. Хоразм вилояти ҳокимлиги манфаатдор вазирликлар ва идоралар билан биргаликда 3 ой муддатда Хева шаҳрини ободонлаштириш, аҳолини ичимлик сув билан таъминлаш, алоқа-транспорт, маиший ва соғлиқни сақлаш инфраструктурасини ривожлантириш дастурини ишлаб чиқсин ва амалга оширишга киришсин.

10. Ўзбекистон Республикаси Молия вазирлиги Хева шаҳрининг юбилейини ўтказиш учун 1996-1997 йиллардаги тайёргарлик ишларини бажаришга ҳар йили белгиланган тартибда маблағ ажратсин, ушбу харажатларнинг 50 фоиздан тенг улушларда республика бюджети ҳамда Хоразм вилояти маҳаллий бюджети, шунингдек, вилоят ташкилотлари ва корхоналарнинг ихтиёрий бадаллари ҳисобига қопланишини назарда тутсин.

11. «Ўздавтелерадио» компанияси, «Ўздавкинокомпания» ва оммавий ахборот воситалари Хева шаҳрининг қадимий тарихи ва маданияти, ўзига хос санъатини тарғиб этувчи видео, телефильмлар яратишни, оммабоп материаллар бериб борилишини таъминласинлар.

12. Мазкур қарорнинг бажарилишини назорат қилиш Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари И. Жўрабеков зиммасига юклансин.

Вазирлар Маҳкамасининг Раиси И. КАРИМОВ.

Тошкент шаҳри,
1996 йил 3 январь.

Вазирлар Маҳкамасининг 1996 йил 3 январдаги қарорига илова

ХЕВА ШАҲРИНИНГ 2500 ЙИЛЛИГИ ЮБИЛЕЙИГА ТАЙЁРГАРЛИК КЎРИШ ВА УНИ ЎТКАЗИШ РЕСПУБЛИКА ТАШКИЛИЙ ҚЎМИТАСИНИНГ ТАРКИБИ

И. ЖЎРАБЕКОВ — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг биринчи ўринбосари, ташкилий қўмита раиси

С. САИДҚОСИМОВ — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари, ташкилий қўмита раисининг ўринбосари

Х. ЖЎРАЕВ — Ўзбекистон Республикаси Президентининг Давлат маслаҳатчиси (келишув бўйича)

М. ЖУМАНИЁЗОВ — Хоразм вилояти ҳокими, ташкилий қўмита раисининг ўринбосари

Б. ШОДИЕВ — Вазирлар Маҳкамаси ҳузуридаги Мамлакат миқёсида ўтадиган байрам ва юбилей тадбирларини ўтказиш дирекциясининг директори, ташкилий қўмитанинг масъул котиби

Б. ҲАМИДОВ — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари — молия вазири

К. РАҲИМОВ — Ўзбекистон Республикаси Бош вазирининг ўринбосари

Ф. АШРАФИЙ — Ўзбекистон меъморлар уюшмасининг раиси

Л. АХМЕТОВ — «Ўзавтотранс» давлат корпорацияси раиси

С. АҲРОРОВ — «Ўздавкинокомпания» раисининг биринчи ўринбосари

Р. ГИНИЯТУЛЛИН — Ўзбекистон Республикаси мелиорация ва сув хўжалиги вазири

Ҳ. ЖАМОЛОВ — Ўзбекистон Касаба уюшмалари федерацияси кенгашининг раиси

Т. ЖЎРАЕВ — Ўзбекистон Республикаси Фанлар академияси президенти

А. ИБОБЕКОВ — «Ўзқурилишматериаллари» давлат концерни раиси

А. КОМИЛОВ — Ўзбекистон Республикаси ташқи ишлар вазири

В. МИХАЙЛОВ — Ўзбекистон Республикаси коммунал хизмат кўрсатиш вазири

Т. РАҲИМОВ — Ўзбекистон Республикаси алоқа вазири

Ғ. РАФИҚОВ — «Ўзбекистон ҳаво йўллари» миллий авиакомпаниясининг бош директори

Э. РАҲМОНОВ — Хева шаҳри ҳокими

Р. СУЛТОНОВ — Урганч шаҳри ҳокими

З. ФАЙЗИЕВ — «Ўзбексавдо» давлат уюшмаси раиси

Р. ШОҒУЛОМОВ — Ўзбекистон Республикаси Давлат матбуот қўмитаси раиси

Н. ЭРМЕТОВ — «Ўзбекистон темир йўллари» давлат-акционерлик компаниясининг раиси

М. ҲАЗРАТҚУЛОВ — Ўзбекистон миллий ахборот агентлиги бош директори

З. ҲАКИМОВ — «Ўздавтелерадио» компанияси раиси вазифасини бажарувчи

Э. ҲАЙИТБОЕВ — Ўзбекистон Республикаси маданият ишлари вазири

Б. ҲУСАНБОЕВ — «Ўзбектуризм» миллий компанияси раиси.

Ўктамхон Раҳмонovани Фурқат туманидаги «Қўқон» ширкатлар уюшмасидагилар ҳурмат билан тилга олишади. Хўжаликнинг фаол аъзоси бўлган Ўктамхон фидокорона меҳнати, ўз ишига сидқидилдан ёндашиши, уддабуронлиги билан кўпчилик эътиборида. У ҳаётда ҳам бахтли аёл. Тўрт фарзанднинг онаси. Айни ҳозирги қиш пайтида ҳам Ўктамхон дала ишлари билан банд.

СУРАТДА: Ўктамхон Раҳмонова.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ЧИЛЛА СУВИ — ТИЛЛА СУВИ

Фарғона вилоятида биринчи бўлиб пахта тайёрлаш режасини бажарган Олтиариқ тумани хўжаликларида айни палла 1996 йил ҳосили учун пухта замин ҳозирлаш қизғин давом этмоқда. Далага маҳаллий ўғит чиқариш, ариқ-зовурларни тозалаш каби юмушлар сифатли олиб борилаяпти.

Туманда йиллик режани биринчи бўлиб адо этган Б. Отақулов номли жамоа хўжалигида эса яхоб суви бериш давом этмоқда.

— 1995 йилда давлатга 710 тонна юқори сифатли пахта етказиб берилди, — дейди хўжалик раҳбари Умарали Тожибоев. — Бу йил икки баравар кўп майдонга ғалла сепилди. Лекин ҳосилдорликни камайтирмай асосий экиндан юқори ҳосил олиш ниятидамиз. Ҳозир далаларда иш қизғин. Гектарлар қиш чилласи сувига қондирилмоқда. Бунда поллаб суғоришга алоҳида эътибор берилаяпти. Миришкор Одил Юнусов, Маъмур Даминов, Боймурот Тожалиев, Муйдин Орипов кунига 3-4 гектар майдонга яхоб суви беришмоқда. Ғалла майдонлари хўжалик аъзоларига бўлиб берилган. Ҳар майдоннинг эгаси бор. Шу сабаб майсалар пайҳон қилинишига йўл қўйилмаяпти. Шу кунгача дон сепилган майдонлар икки марта озиқлантирилиб, суғорилди.

ШЎР ЮВИШ ТУГАЛЛАНЯПТИ

Фарғона туманидаги Бобур номли жамоа хўжалиги деҳқонлари ҳам ўтган 1995 йилни муваффақиятли якунлашди. Давлатга сифатли оқ олтин етказиб берилди. Ғалла етиштириш режаси ҳам ортиғи билан уддаланди.

Айни кунда хўжалик аъзолари жорий йил ҳосили учун кузги-қишки юмушларни соз олиб боришмоқда. Маҳаллий ўғит жамғариш, яхоб суви бериш, марза олиш қизғин.

Хўжаликнинг Рустам Нуриддинов, Аҳмадбек Йўлдошев, Валижон Қодиров, Камолжон Аҳмедов, Ёқубжон Орзиқулов бошлиқ бригадаларда шўр ювиш ишлари тугалланяпти. Рўзихон Кучқорова, Хурсаной Фозилова, Моҳира Мирзаева, Ғазина Ҳошимова каби дала фидойилари маҳаллий ўғит жамғаришда бошқаларга ўрнак бўлишмоқда. Тракторчи Шукур Асқаров эса ҳосил ҳамиртурушини далага пешма-пеш ташиб келтирмоқда.

Шунингдек, ғалла майсалари парвариши ҳам қизғин. 1996 йилда тармоқнинг барча соҳаларида белгиланган режаларни уддалаш мақсадида миришкорлар ихлос билан меҳнат қилишмоқда.

Раҳмонали АКБАРАЛИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

ЧЎҚҚИГА ЧИҚҚАН ОЛИСНИ КЎЗЛАР

Ўтган йил сарҳисобига назар соладиган бўлсак, амалга оширилган хайрли ишлар салмоғи кўзга ташланади.

Туманда мулкчиликнинг хилма-хил шакллари вужудга келди. Савдо ва маиший хизмат корхоналари давлат тасарруфидан чиқарилиб, хусусийлаштирилди. Кўплаб янги иш жойлари ташкил этилди. Фермерлик ривожлантирилаяпти. Тадбиркорлик қўллаб қувватланмоқда. Асосий эътибор инсон омилига қаратилган. Қишлоқларни тўлиқ газлаштириш, ичимлик суви билан таъминлаш, ҳокимликнинг диққат марказида турибди.

Бош тармоқ-қишлоқ хўжалиги барча соҳасида белгиланган режалар ортиғи билан бажарилди. Ғалла мустақиллигига эришиш йўлида қилинаётган саъй-ҳаракатлар ўз самарасини бермоқда. Бу йил қарийб ўтган йилдагига нисбатан икки ярим баравар кўп майдонда ғалла етиштирилаяпти. Бош экин-пахта тайёрлаш режаси тўрт йил давомида ортиғи билан бажарилмоқда. Хўжаликлар иқтисоди бақувватлашиб бораяпти. Биргина пахта толасидан олинадиган даромад салмоғи туман иқтисодий муаммоларини ҳал этади. Шунингдек, тармоқнинг бошқа соҳалари; жумладан, мева, сабзавот, картошка, полиз, гўшт, сут, пилла етиштириш кўпайди.

Барча хўжаликларда кичик корхоналар сони кўпайтирилмоқда. Аҳолининг мой ва унга бўлган талабини қондириш мақсадида ҳар бир маҳаллада мойжувоз ва тегирмон қуриб берилди. Кичик корхоналар ишлаб чиқараётган маҳсулотлар тури хилма-хилдир. Поёндоз тўқиш, мева-сабзавотларни қуритадиган, консерва маҳсулотлари ишлаб чиқарадиган, мева данагидан ўсимлик мойи оладиган мойжувоз, макка донидан ширинликлар ишлаб чиқарувчи цех, қурилиш ашёлари ишлаб чиқарувчи корхона ва ғишт заводи ишлаб турибди. Бундан ташқари тикувчилик, гилам тўқиш цехлари билан биргаликда қўшма корхоналар ҳам ишга туширилиш арафасида. Жумладан, пахта тозалаш заводи Ҳиндистон технологияси асосида пахта чиқиндисидан бир кунда 500 дона шифер ишлаб чиқаришни йўлга қўймоқда.

Россия-Ўзбекистон «Ҳамкор» қўшма корхонаси вилоятнинг михга бўлган талабини қондириш мақсадида қурилиш ишларини бошлаб юборишди. Швейцариянинг «Карл-Лион» фирмасидан мол айирбошлаш эвазига пайпоқ тўқийдиган фабрика жиҳозлари олиб келинди. Бу фабрика тўла қувват билан ишга туширилганда йилига 5 миллион дона спорт пайпоқлари тўқилади. Собир Раҳимов номли жамоа хўжалигида ерёнғоқни қайта ишлайдиган корхона барпо этилмоқда. Унга Чехиянинг «Конриал» фирмаси ҳомийлик қилаяпти.

Зафаробод қўрғонида катта бозор қурилди. Туман марказида универсал магазин, иккита новвойхона, нуронийлар чойхонаси қурилиб ишга туширилди. Ҳамид Олимжон номли жамоа хўжалигида ҳар бири 140 ўринли иккита болалар боғчаси қурилиб, кичкинтойларга совға қилинди.

Туманда алоқа хизматини яхшилаш мақсадида «Квант» типидаги 1024 номерли янги автомат телефон станцияси ишга туширилди. Район маркази билан қишлоқларни боғловчи ва вилоят марказига қатнайдиган автобуслар сони кўпайтирилди.

Республикамиз Президентининг Самарқанд ва Қашқадарё вилояти сессияларида сўзлаган нутқидан келиб чиқиб ҳар бир хўжалик маркази ва қишлоқларда ҳаммом, сартарошхона ва бошқа маиший хизмат шохобчалари қурилиши бош мезон қилиб белгиланди. Туман меҳнаткашлари моддий манфаати ва турмуш шароитини яхшилаш, хизмат маданиятини ошириш ҳокимлик диққат марказида турибди ва бу борада қатор тадбирлар белгиланган. Айни паллада бутун куч ғалла парваришига қаратилган. Майсалар пайҳон қилинишига йўл қўйилмаяпти. Майдонлар озиқлантирилиб, суғорилди. Чигит экиладиган майдонларнинг шўри ювилиб, яхоб сувига қондириляпти. Экиш ва ўриш техникаси созланиб иш чизиғига келтирилмоқда. Хуллас, деҳқонларимиз кўкламга пухта ҳозирлик кўришаяпти. Иншоолло, 1996 йил юксалиш йили бўлгай.

Сафар ҚУВОНДИҚОВ,
Зафаробод тумани ҳокимининг биринчи ўринбосари.

Ислоҳот — инсон хизматида

ФАРМОН — ДАРМОН

Мустақиллик шарофати туфайли кейинги йилларда Боғдод туманида жуда катта ўзгаришлар рўй берди. Мулкчиликнинг янги шакллари юзага келди. Кичик ва йирик корхоналар, хусусий дўконлар, кўркам турар-жой бинолари бунёд этилди. Боғдодлик деҳқонлар ҳам 3 йилдан бери давлатга пахта топшириш режаларини дўндириб, вилоятда пешқадамлар сафига чиқиб олдилар. Бундай ўзгаришларнинг боиси нимада? Бу саволга туман ҳокими Абдуқаҳҳор АБДУСАМАТОВ қуйидагича жавоб берди.

— Аввaламбор, Ўзбекистон Республикаси Президенти ва Вазирлар Маҳкамаси чиқараётган фармонлар ва қарорлар туман ҳокимияти ҳамда маҳалла қўмиталари кенгашлари томонидан чуқур ўрганилиб, ҳаётга изчил тадбиқ этилаётир. Бу мустақил жамиятимизнинг барча соҳаларида хайрли ўзгаришлар қилишимизга кенг йўл очмоқда.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг «Ўзбекистон Республикасида қишлоқ хўжалиги иқтисодий ислоҳотни янада чуқурлаштириш чора-тадбирлари тўғрисида»ги 1993 йил 7 январь қароридан сўнг тумандаги барча давлат хўжаликлари жамоа хўжаликларига айлантирилди. «Туркистон» ва «Дўстлик» давлат хўжаликлари бирлаштирилиб, «Дўстлик» жамоа хўжалиги ташкил этилди. «Олтин водий» кооперативи «Мирзабод» жамоа хўжалигига айлантирилди, «Ғалаба» совхози ўрнида «Ғалаба» жамоа хўжалиги ташкил топди. Давлат хўжаликларининг эски номлари ўзгартирилиб, қишлоқлар тарихига яқинроқ янги номлар қўйилди.

Мулкни давлат тасарруфидан чиқариш, хусусийлаштириш, жамоа ва корхоналарни ҳиссадорлик жамиятларига айлантириш ишлари ниҳоясига етказилмоқда. Туман 1994 йили пахта тайёрлаш йиллик режасини барвақт уддалаган бўлса, ўтган йили пахтачиликда вилоятдаги пешқадам туманлар сафига қўшилди.

Ўзбекистон Республикаси Президенти Ислом Каримовнинг халқ депутатлари Бухоро вилояти Кенгаши сессиясида ҳамда 1994 йил 25 мартда вилоят, шаҳар ва туман ҳокимлари билан бўлган учрашувда сўзлаган нутқидан келиб чиқадиган вазифаларни бажариш юзасидан туман фаолларининг йиғилиши ўтказилиб, барча соҳалар бўйича тадбирлар белгиланди, унинг ижроси юзасидан ҳокимият қаттиқ назорат ўрнатди, бажарилишини таъминлади. Барча жамоаларда кадрлар муаммоси қайта кўриб чиқилди. Улар ихтисоси, қобилиятига қараб танланди ва жой-жойига қўйилди. Туман ҳокимияти жамоа хўжаликлари ва фермерлар фаолиятини кенгайтиришда интизом ва талабчанликни оширмоқда.

Фармонлар орқали мустақилликнинг туб моҳияти етарли тушунтирилгач мутахассислар, бригада бошлиқларининг деҳқончиликка бўлган муносабати тубдан ўзгарди, очиғи ер ўз эгасини топди, жамоа хўжаликларида ер ижарачи звеноларга бўлиб берилди, уларнинг масъулияти оширилди. Боғдод туманининг ер шароити жуда мураккаб. 4000 гектар ўтлоқлик қора тупроқ ер, 1000 гектар шағалли дашт ерлар, 4000 гектар ўта шўрланган чўл ерлари мавжуд. Бу ерларнинг ҳолатини яхши биладиган деҳқон юқори ҳосил олади. Биз ҳар йили ерни кузда шудгорлаб, баланд пол олиб 2-3 марта шўр ювамиз. Тупроқ етилгач намини қочирмасдан текислаб, бороналаб намига бир йўла ўғит солиб чигит экамиз. Апрель ойининг охиригача ғўза кўчатлари тўлиқ ундириб олинади. Ўтган йили обҳаво деҳқончилик учун жуда қулай келган бўлса-да, боғдодлик деҳқонлар сув тақчиллигига дучор бўлдилар. Ғўзалар шиғил кўсаклаган август ойида Фарғона каналида сув бўлмади; ҳосилни сақлаб қолиш учун ҳаёт-мамот «жанги» бошланди. Ҳар бир литр сув ҳисобда, назоратда турди. Насослар ёрдамида зовурларнинг суви тортиб олиниб ғўзага таралди. Тўрт марта комплекс ишловдан сўнг пахта пишди. Натижада туман 45 иш кунида — 18 октябрда йиллик пахта тайёрлаш режасини ўринлатди. 8960 гектар майдоннинг ҳар гектаридан 30,9 центнердан ҳосил олиб, давлатга 26750 тонна оқ олтин сотилди. Уруғлик пахтани саралаб, сифатли теришга алоҳида эътибор берилди. 4438 тонна ўрнига давлатга 4940 тонна уруғлик пахта топширилди. Уруғлик пахтанинг чигити ўзимизга ва қўшни туманларга етказиб берилади.

Ҳосилдорлик пахта навига, сара уруғга боғлиқ. «Фарғона-3», «Тошкент-6» навни экканбригадалар 45-50 центнерга етказиб пахта териб олдилар. Масалан: Охунбобоев номли жамоа хўжалигидан Имомназар Мирзаназов бошлиқ бригада аъзолари 50 центнердан, «Пахтакор» жамоа хўжалигининг Ғофуржон Ҳакимов, «Боғдод» жамоа хўжалигининг Муҳаммаджон Усаров, «Намуна» жамоа хўжалигининг Икромжон Мирзажонов, Ҳазиний номли жамоа хўжалигининг Маликахон Муллаева бошлиқ бригадалари 42-45 центнердан ҳосил кўтариб халқ эъзозига сазовор бўлдилар. Илғор бригадаларнинг тажрибасига таянган ҳолда 1996 йили асосий майдонларга «Фарғона-3» чигит навини экмоқчимиз.

Шудгорлаш юз фоизга бажарилди. Шўр ювиш, яхоб суви бериш ишлари давом этмоқда.

Ўтган йили пахта хом ашёсини сотишдан 351 миллион 655 минг сўм даромад қилинди. Пландан ортиқча топширилган пахта толасидан келадиган 45 миллион 500 минг сўм пул пахтакорларга бўлиб бериладди.

Туманда дон муаммоси тўла ҳал этилди. 10260 тонна ғалла етиштирилиб, режа 101 фоизга бажарилди. Ғалла сотишдан режадаги 18 миллион 449 минг ўрнига 20 миллион 947 минг сўм даромад қилинди. Давлатга сотилган 364 тонна 20 килограмм пилладан 15180 минг сўм даромад олинди. 1996 йил учун 7600 гектар ерга кузги буғдой, арпа, жавдар, сули экилди.

Ўзбекистон Республикаси Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 23 февралдаги «Чорвачиликда ислоҳотларни такомиллаштириш ҳамда деҳқон (фермер) хўжаликларини ва хусусийлаштирилган фермерлар манфаатларини ҳимоя қилиш тўғрисида»ги қарори ҳамда Фарғона вилоят ҳокимининг 1994 йил 4 мартдаги қароридан сўнг Боғдод туманида 94 та деҳқон (фермер) хўжаликлари ташкил этилди. Буларнинг 65 таси чорвачилик, 19 таси боғдорчилик, 10 таси деҳқончилик фермерларидир. Фермерларга 1220 гектар ер ажратиб берилган. Бошқа соҳаларда бўлгани каби чорвачилик фермерлари истиқболининг рентабелли йўлига чиқиб олмоқдалар. «Дўстлик» жамоа хўжалиги ҳудудидаги Эркинжон Тожиев бошқараётган «Умид» фермер хўжалиги дастлаб 15 бош қорамол ва 30 бош қўй билан иш бошлаган эди. Айни пайтда қорамоллар бош сони 35 тага, қўйлар 200 бошга етди, 6 бош от ҳам боқилмоқда. 12 гектар ер майдони бўлган бу фермер хўжалиги 1995 йилда давлатга 10 тонна гўшт, 15 тонна полиз, 80 тонна сабзавот, 6 тонна мева етиштириб топширди. Фермер бу йил юз минг сўм фойда олди. Туманда чорвачилик фермерлари 1710 бош қорамол, 985 бош қўй, 47 бош от боқмоқдалар. 1995 йилнинг 9 ойида фермерлар 146 тонна сут, 88 тонна гўшт, 164 тонна сабзавот, 176,5 тонна полиз маҳсулотлари, 82 тонна данакли мева, 600 тонна бошоқли дон, 30 тонна маккажўхори дони етиштириб бердилар. Янги ташкил этилган «Жавлон», «Фаровон», Алпомиш номли, «Чўли гулистон», «Янгиобод», «Икром», «Эшонбоқ» фермер хўжаликлари учун турар жойлар, маданий-маиший ва ишлаб чиқариш бинолари қурилаётир. Ҳозир 194 та хусусий дўкон, юздан ортиқ тегирмон, 20 та мой-жувоз, дон маҳсулотлари комбинатининг 6 та алмаштирув пунктлари фуқароларнинг оғирини енгил қилмоқда. Тижоратчиларга, деҳқонларга қулайлик туғдириш учун марказдаги деҳқон бозори кенгайтирилди. «Пахтакор» жамоа хўжалигида янги «Душанба» бозори очилди. 1996 йили туманимиз ташкил топганлигининг 70 йиллиги нишонланади. Бу санани яхши, кўтаринки руҳда ўтказиш учун меҳнаткашларимиз ҳозирданоқ бир тан, бир жон бўлиб ҳаракат қилмоқдалар.

Суҳбатдош Р. МЕЛИБОЕВ.

ШАРТНОМА ҚОНУН ТАЛАБИ

Ўзбекистон мустақил давлат мақомини олганидан буён ўтган даврда юртимизда ислоҳотлар стратегияси ишлаб чиқилди ва амалга оширилмоқда. Бозор иқтисодиётининг ҳуқуқий асослари яратилмоқда. Иқтисодий ислоҳотларни ўтказишдан мақсад ишлаб чиқаришни юксалтириш, моддий фаровонликни вужудга келтириш, аҳоли турмуш даражасини тубдан яхшилашдан иборат. Қишлоқ хўжалиги тармоғида ислоҳотларнинг самараси кўп жиҳатдан маҳсулот ишлаб чиқарувчи хўжаликлар билан маҳсулотни қайта ишловчи корхоналар ўртасидаги муносабатларни такомиллаштиришга боғлиқ. Шартнома аҳамияти шундан иборатки, у томонларни субутли бўлишга, сўз ва иш бирлигига амал қилишга ундайди. Вазирлар Маҳкамасининг 1994 йил 29 августда қабул қилган «Қишлоқ хўжалиги ислоҳотлари контрактация шартномаларини тузиш ва бажариш тартиби тўғрисида»ги Низомни тасдиқлаш ҳақи»даги қарори бу борада катта аҳамият касб этади. Мазкур Низом шартномаларни тузиш ва бажариш мулкчиликнинг шакллари ва идоравий бўйсунишлардан қатъий назар қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини етиштириш ва харид қилишни намунали йўлга қўйишга хизмат қилиши зарур. Мутасадди ташкилотлар (тайёрлов, савдо ва қайта ишловчи идоралар) билан қишлоқ хўжалиги корхоналари, деҳқон-фермер хўжаликлари ўртасидаги муносабатларни тартибга солади. Шартнома томонлар зиммасига келишилган ҳажмдаги маҳсулотларни ўз муддатида етиштиришни, тайёрловчи масканлар уни қабул қилиб олишни, келишилган нархлар бўйича ҳақ тўлаши ҳамда ишлаб чиқаришни ташкил этиш, маҳсулотларни ташишда хўжаликларга ёрдам кўрсатиш ва ҳоказо мажбуриятларни юклайди. Ушбу ҳужжатнинг моҳияти ва аҳамияти районларда семинарлар ўтказиш орқали аҳолига тушунтирилди. Бугунги кунда шартномаларга амал қилиш қатъий тамойилга айланмоқда. 1995 йил ҳосили юзасидан хўжаликлар 4.000.000 тонна пахта хом ашёси, 2.100 минг тонна бошоқли дон, 871,7 минг тонна сабзавот, 126,1 минг тонна картошка, 68,1 минг тонна полиз маҳсулотлари, 204,1 минг тонна мева, 144,5 минг тонна гўшт, 670,7 минг тонна сут, 442,3 миллион дона тухум ва бошқа қишлоқ хўжалик маҳсулотлари етказиб бериш юзасидан контрактация шартномалари тузган эдилар. 1995 йил якунлари шуни кўрсатадики, қишлоқ хўжалик маҳсулотларини етказиб бериш бўйича тузилган шартномалар тўла-тўкис бажарилмади. Чунончи, картошка тайёлаш бўйича тузилган шартномалар 45,4 фоизга бажарилган, холос. Бу кўрсаткич Навоий вилоятида 9,7 фоизга, Хоразмда 10,9 фоизга, Сурхондарёда 31.8 фоизга, Тошкент вилоятида 35,1 фоизга, Наманган вилоятида 42,2 фоизга бажарилган. Сабзавот етиштириш ва етказиб бериш бўйича тузилган шартномалар Навоий вилоятида 24,8 фоизга, Қорақалпоғистон Республикасида 28,7 фоизга, Сурхондарёда 31, Хоразмда 33,9, Андижон вилоятида 37,2 фоизга бажарилган. Мева етиштириш бўйича шартнома кўрсаткичлари ҳам чалакам-чатти бажарилган. Фарғона районидаги «Ўзбекистон» жамоа хўжалиги 100 тонна мева етказиб бериш юзасидан тайёрлов ташкилотлари билан шартнома тузганлигига қарамай, умуман маҳсулот ажратмаган. Чорва маҳсулоти етиштириш юзасидан тузилган шартномалар тақдири ҳам кўнгилдагидек эмас. Сут маҳсулоти бўйича Хўжаобод райони шартнома кўрсаткичларини 41 фоизга бажарган, холос. «Ўзбекистон» ҳиссадорлик жамияти 255 тонна ўрнига 78 тонна, «Юлдуз» ҳиссадорлик жамияти 206 ўрнига-102, Ҳамза номли жамоа хўжалиги 180 тонна ўрнига 70 тонна сут тайёрлаган, Андижон вилоятида тайёрловчи идоралар гўшт бўйича 63 хўжаликка 355,8 минг сўм, сут бўйича 104 хўжаликка 115 минг сўм, пилла бўйича 26 хўжаликка 193,2 минг сўм жарима солишди. Қорақалпоғистон Республикасининг Амударё районидаги ўнта хўжалик шартномавий кўрсактичлар мажбуриятини бажармай, 1063,6 минг сўмлик пилла маҳсулотларини давлатга етказиб бермаган. Наманган вилоятининг Уйчи ва Мингбулоқ пиллачилик ширкатлари бирлашмаси 1995 йилга тузилган шартномалар асосида қабул қилиб олган пилла хом ашёси учун ҳисоб-китоб ишларини ўз вақтида амалга оширмади. Натижада Мингбулоқ пиллахонасига 166,6 минг, Уйчи пиллахонсига 252,1 минг сўмлик жарима солинди.

Республика асаларичилик бирлашмасида ҳам контрактация шартномларини тузиш ва уни бажариш борасидаги ишлар талабга жавоб бермайди. 1995 йили бирлашма хўжаликлар билан 606 тонна асал етказиб бериш юзасидан шартнома тузилган бўлиб, шундан 220 тоннаси райондаги инспекциялар рўйхатидан ўтказилмасдан буюртмачиларга жўнатилиб, Низом қўпол равишда бузилган.

1995 йил 1 декабрь ҳолатига кўра Қишлоқ хўжалиги вазирлиги тизимидаги хўжаликларга «Ўзпахтасаноатсотиш» уюшмаси 7793,8 миллион сўм, «Ўзмевасабзавотузумсаноат» уюшмаси 414,9 миллион сўм, «Ўзгўштсутсаноат» уюшмаси 241,6 миллион сўм, «Ўздонмаҳсулот» корпорацияси 278,8 миллион сўм, «Ўзбексавдо» бирлашмаси 156,9 миллион сўм, «Ўзпилла» уюшмаси 451,9 миллион сўмлик маҳсулотлари учун ҳисоб-китобларни тўла-тўкис адо этмаган. Пулларнинг ўз вақтида тўланмаслиги хўжаликларни қийин иқтисодий аҳволга солиб қўймоқда.

Низомда томонларнинг шартнома шартларини бажармаганлиги учун моддий жавобгарликка тортиш кўзда тутилган. Масалан, контрактация шартномасига мувофиқ топширилган қишлоқ хўжалик маҳсулоти учун белгиланган муддатда ҳисоб-китоб қилинмаса тўланмаган сумманинг 5 фоизи миқдорида хўжаликка жарима тўланади. Тайёрловчи жаримадан ташқари муддати ўтказилиб юборилган ҳар бир кун учун 0,1 фоиз миқдорида пеня (бўнак) тўлаши кўрсатилган.

Қўқон дон маҳсулотлари корхонасининг Учкўприк тумани хўжаликларидан қаубл қилинган ғалланинг ҳисоб-китоби текширилганда транспорт харажатларига 9.610 сўм тўланиши керак бўлган ҳолда 8010 сўм тўланганини аниқланди. Фарғона вилояти Тошлоқ пахта тозалаш заводига қарашли Ғорбобо тайёрлов пункитида «Фарғона» жамоа хўжалигининг 18- ва 19-бригадалари билан пахта пункти орасидаги масофа ҳужжатларда ноаниқ кўрсатилган. Натижада бу хўжаликнинг юқоридаги бригадаларига 7350 сўм ва 1512 сўм кам ҳақ тўланган.

Шунга эътибор беришимиз керакки, қабул қилинган қишлоқ хўжалиги маҳсулотларини ҳисоблаш ва миқдорини аниқлашда томонлар ўртасида юзага келадиган низоли масалалар Маҳсулот тайёрлаш ва сифат бўйича давлат инспекцияси хулосаси бўлган ва тасдиқланган тақдирдагина кўриб чиқилади.

1996 йил учун тузилаётган шартномалрни бажаришда юқорида тилга олинган хато ва камчиликларни такрорланишига йўл қўймаслик маҳсулот етиштирувчи ҳамда уларни қабул қилиб, қайта ишловчи ташкилотларнинг муҳим вазифасидир. Зеро, қишлоқ хўжалик маҳсулотларига контрактация шартномалари тузишда ва бажаришда белгиланган тартиб қоидаларга беками-кўст ва қатъий амал қилиш фақатгина буюртмачиларга эмас, ижрочи ташкилотларга ҳам фойда келтиради.

О. ИСАБЕКОВ,
Маҳсулотларни тайёрлаш ва сифати бўйича Бош давлат инспекциясининг бошлиғи.

Когон туманидаги «Бухоро» жамоа хўжалигида «Ўзбекистон темир йўллари» давлат-акционерлик компаниясига қарашли «Бухоро-1» бекатининг ёрдамчи хўжалиги жойлашган. Жамоада иш омилкорлик, уддабуронлик билан олиб борилаётганлиги туфайли маҳсулот етиштириш йилдан-йилга кўпайиб бормоқда. 45 бош қорамол, 72 бош қўй меҳр билан парвариш-ланмоқда. Мавжуд иссиқхонадан лимон ва бошқа неъматлар узиб олиняпти. Етиштирилган маҳсулот бозор дўконларида арзон нархларда ишчиларга сотиляпти.

СУРАТДА: ишчи Эхтиёр Ашуров лимонларни парвариш қилмоқда.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

ҚИСҚА САТРЛАРДА

ФАРҒОНАДА шаҳар болалар ва ўсмирлар стомотология поликлиникаси фойдаланишга топширилди. Хориждан келтирилган замонавий тиббиёт ускуналари билан жиҳозланган бу шифохонада ҳар сменада 250 нафар беморга малакали тиббий хизмат кўрсатилади.

***

БУХОРОДА аҳолининг сифатли электр жиҳозларига бўлган талабини тўлароқ қондириш мақсадида Ўзбекистон — Жанубий Корея «Ўздеэлектроника» қўшма корхонаси дўкони очилди. Дастлабки куниёқ 200 минг сўмлик савдо қилинди.

***

МАРКАЗИЙ Фарғона чўлининг қўриқ Комсомолобод тумани марказида супермаркет очилди. Олтита катта бўлимдан иборат янги савдо тармоғида мева-чева, қовун-тарвуз, анвойи чиннидан тортиб, «Совпластитал» қўшма корхонасининг ранг-баранг маҳсулотлари билан савдо қилинмоқда.

***

БУХОРО туманидаги Хитоён қишлоғи аҳолисининг яна бир орзуси ушалди. Уларнинг фарзандлари янги йилдан янги мактабда ўқий бошлади. Тегишли анжомлар ва ўқув қуроллари билан жиҳозланган бу билим даргоҳида уларнинг пухта билим олиши учун барча шароит яратилган.

***

ПАХТАОБОД тумани «Маданият» деҳқончилик фирмаси «Дўстлик» ширкатининг 150 хонадонида янги йил арафасида «зангори олов» ёнди. Шундай қилиб бу ерда аҳолининг аксарият қисми табиий газдан баҳраманд бўлди.

***

РОМИТАН туманидаги «Қўрғон-Ромитан» жамоа хўжалигида йилига 3 миллион дона пишиқ ғишт ишлаб чиқарадиган завод фойдаланишга топширилди. 45 киши меҳнат қилаётган янги корхона маҳсулотининг асосий қисми хўжалик аъзоларига арзон нархда сотилмоқда.

Ишлаб чиқариш саркорлари

ОТ ЎРНИНИ ТОЙ БОСАР

Нафсиламбирини айтганда, бу жамоа хўжалиги авваллари жуда машҳур, довруғи довон ошган эди. Қўлини қаёққа узатса етар, одамлари ҳам ҳеч бир иқтисодий қийинчиликсиз бадастир турмуш кечиришарди. Бундан қувонган одамлар қаерда бўлишмасин — «Биз фалон хўжаликданмиз, раисимиз «Ўзбекистонда хизмат кўрсатган пахтакор», донгдор деҳқон Аҳмад ака Дўсбеков бўладилар» деб фахрланиб қўйишарди. Атоқли давлат ва жамоат арбоби, Ўзбекистоннинг ўша пайтлардаги биринчи раҳбари Шароф Рашидов ҳам шу ҳудуддан ўтганида албатта мазкур хўжаликда тўхтарди. Табиатан ўта камтар ва ҳалол инсон бўлган Аҳмад ака билан самимий суҳбатлашар, унинг деҳқончиликка оид фикр-мулоҳазаларини диққат билан тингларди. Хўжаликка бу қадар юксак эътибор билан қаралиши бежиз эмасди. Чунки туман кўрсаткичлари кўп жиҳатдан айнан мана шу жамоа натижаларига боғлиқ эди, асосий пахтани ҳам давлатга шу хўжалик етказиб берарди.

Ўзининг совуқ асоратини қолдирган «Пахта иши» даврида, яъни ҳўлу-қуруқ баравар ёнган ўша кезлари кўпгина раҳбарлар қатори Аҳмад акага ҳам сохта айблар қўйишди, уни озодликдан маҳрум этишди. Ҳақиқат эгилади, букилади, лекин синмайди, деганларидек, унга қўйилган айблар ўз исботини топмади. Раис қамоқдан оқланиб чиқди. Элдошлари олдида юзлари ёруғ бўлди. Халқ уни яна ўрнига тикламоққа сайъ-ҳаракат қилди. Аммо кўпни кўрган, оқил инсон Аҳмад ака бунга унамади. «Энди ёшлар ишласин», деди очиқчасига камтарлик билан. Аслида ноҳақлик, асоссиз туҳматлар раиснинг асабларини емириб, саломатлигига анча путур етказиб улгурган эди. Минг афсуски, у оламдан бевақт кўз юмди. Раисга ҳурмат-эҳтироми баланд, рўзғори бут, турмуши тўкис минглаб элдошлари бу жудоликдан бўзлаб қолдилар. Хотира эъзози — хўжаликка Аҳмад Дўсбеков номи берилди. Лекин минг таассуфлар бўлсинки, хўжаликнинг олдинги довруғига путур кетди. Ишлар негадир олдинга жилмай қўйди. Қарийб ўнга яқин миллат ва элат вакиллари яшаб, меҳнат қиладиган йирик бир жамоанинг таназзулга юз тутиши охир-оқибат одамларни оғир иқтисодий қийинчиликка солиб қўйди. Меҳнат қилиб, кўзланган манфаатдорликка эришолмаган деҳқонларнинг ишдан ҳам кўнгиллари совий бошлади. Раҳбарлар келиб кетаверди, аммо хўжалик ҳаётида ижобий ўзгариш сезилмади, аксинча, муаммолар қалашиб қолаверди...

Ана шундай оғир вазиятда одамлар Аҳмад аканинг тўнғич ўғли Бегим Дўсбековни раисликка муносиб деб топишди. Биринчи кунларданоқ кўпдан буён гўё атайлаб депсиниб тургандай тўхтаб қолган ишлар ўз-ўзидан юришиб кетди. Буни янги раиснинг ўзи ҳам, унинг атрофидагилар ҳам, хуллас, жамоа аҳли ҳам дилдилдан ҳис этишиб, янги марралар сари чоғланишди. Деҳқончиликнинг биринчи ҳосили бўлган — пилла топшириш режаси белгиланганидан ортиғи билан уддаланди. Ғалла тайёрлашда эса неча йиллардан буён биринчи марта юқори кўрсаткичга эришилди. Айни ўрим арафасида юз берган кучли шамол аксарият

майдонлардаги ғалла бошоқларини ётқизиб кетишига қарамай режа ортиғи билан адо этилди, ҳосил нест-нобудсиз йиғиштириб олинди. Қўшимча мажбурият қабул қилиниб, ялпи ҳосилдорлик 4631 тоннага етказилди. 400 тонна ғалланинг аҳоли омборига келиб тушиши шукроналикка сабаб бўлди. Бу орада аҳолига қўшимча 100 тонна ун ва 5 тонна ёғ тарқатилди. Ғалладан кутилгандан ҳам зиёд ҳосил олиниши жамоа аъзоларининг ишончини устивор айлади.

Эрта кўкламда 1240 гектар ерга қадалган барака уруғи — чигит бир текис униб чиққач, кўзда тутилган барча тадбирлар амалга оширилди. Вақтида ўғити, суви берилди. Бегим ака тўғридан-тўғри отасининг изидан борди, қадрли падари бузрукворп «ерни алдамоқчи бўлганлар фақат ўзларини алдайдилар, ер астойдил тер тўкканга турфа ва мўл-кўл нозу неъматини тўкади», дегувчи эди. Отанинг мана шу ўгитлари унга дастуруламал бўлди, унинг ҳар бир ишига ривож бахш этди.

Шу ўринда бир нарсани айтиб ўтиш жоиз. Бу йил Пискент туманининг аксарият хўжаликларида ишнинг тўғри ташкил этилмаганлиги оқибатида бор имкониятлар бой берилди. Қатор жамоалар қолоқлик ботқоғига ботиб қолдилар. Шу боис туман пахта тайёрлашда республика бўйича энг охирги ўринларда қолиб кетди.

Аҳмад Дўсбеков номли жамоа хўжалиги аъзолари эса ердан унумли фойдаланиб, бу борада туманда алоҳида ибрат кўрсатдилар. Йиллик пахта тайёрлаш режаси биринчи бўлиб уддаланди. Жамоа меҳнат аҳли давлатга режа уддаланганидан кейин ҳам қарийб 400 тонна сифатли хом ашё етказиб берди. Ҳосилдорлик Иброҳим Пўлатов, Рамазон Давлатов, Шокир Одилов сингари тадбиркорлар бошқараётган бўлимларда, айниқса, юқори бўлди. Эришилган муваффақиятларга кўплаб уста деҳқонлар бошчилик қилаётган бригадалар муносиб ҳисса қўшдилар. Хусусан, жамоанинг Бозорбой Беков, Муяссар Қаршиев ва Нўмоз Самаровлар етакчи бўлган бригада далаларида ҳосилдорлик гектар бошига 35-38 центнерни ташкил этди. Зеро, бу кўрсаткич хўжаликнинг сўнгги беш йиллик фаолиятида ибратли янгилик ва катта ютуқ ҳисобланади. Йиллик пахта тайёрлаш режасининг барвақт уддаланишида ҳашарчиларнинг ҳам ҳиссалари салмоқли бўлди. Айниқса, Олмалиқ, Оҳангарон ва Тошкент шаҳрининг Яккасарой тумани меҳнаткашлари хўжалик пахтакорларига кўмакдошлик туйғуси билан катта ёрдам кўрсатишди.

— Устозимиз Аҳмад Дўсбеков ўта тўғрисўз, айни вақтда жуда ҳам талабчан инсон эдилар, — дея эслайди хўжалик бош ҳосилоти Жалилхон ака Жўрахонов. — У киши раҳбарнинг ҳар бир масалада фикран теран, етти ўлчаб бир кесиши лозимлигини, одил ва адолатпарвар бўлишини ҳамиша таъкидлаб туришни хуш кўрарди. Бу фазилатлар аввало марҳум устознинг ўзида мужассам эди. Бегимқулда ҳам мана шу хислатлар бор.

Юртимизда йил охирлади. Деҳқон даласида шу куннинг юмушлари бисёр. Айни вақтда мазкур жамоа хўжалигида бўлган киши қишки тадбирларнинг ҳам жадвал амалга оширилаётганлигининг шоҳиди бўлади. Қарийб 1100 гектар ерга экилган кузги буғдой бир текис ундириб олинди. Энг муҳими, биринчи суғориш ва озиқлантириш ниҳоясига етказилди. Хўжалик режани уддалаганлиги боис, Президент фармонида таъкидланганидек, 40 фоиз пахта толасини эркин нархларда сота олиш имкониятига эга бўлди. Бундан келадиган маблағ ҳисобига янги техника сотиб олиш, қишлоқ аҳолисини тоза ичимлик суви ва табиий газ билан таъминлаш, умуман, иқтисодий ислоҳотларни янада жадаллаштириш чоралари кўрилмоқда. Энг муҳими шуки, хўжалик узоқ депсинишлардан сўнг қолоқлик ботқоғидан чиқиб олди. Ишончимиз комилки, энди унинг эртанги куни янада порлоқ ва хайрли бўлади.

Иброҳим ТОШЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

Қурилиш майдонларида

ЧЎЛГА ЧИРОЙ

Чўл сийнасида ташкил топган Касби район маркази ҳамда унинг ҳудудидаги жамоа-ширкат хўжаликлари йил сайин кўркамлашиб, чирой очмоқда. Айниқса республика мустақилликка эришгач, бу атрофда ободонлаштириш-бунёдкорлик ишлари ҳар қачонгидан ҳам жадал тус олди. Тиклаш, обод этиш ишларини жонлантириш шу район ҳудудида фаолият кўрсатиб келаётган 542-механизациялашган кўчма колонна жамоасининг зиммасига юклатилган. Азамат қурувчилар ҳар йили район ҳудудида 10 миллион сўмлик атрофида қурилиш-монтаж ишларини бажармоқдалар. Жорий йилнинг ўтган даврида қурувчилар жамоасининг ирода кучи билан 8.636 минг сўмлик иш адо этилди. Жумладан, «Қашқадарё» жамоа-ширкат хўжалигида жойлашган 6-ҳунар билим юрти учун қўш қаватли ўқув маркази ва ёрдамчи бинолар тикланмоқда. Район марказида истироҳат боғи барпо этилмоқда. 100 ўринли ёшлар кафесида қурилиш ишлари ниҳоясига етказилмоқда. Электр тармоқлари идорасининг Денов участкасида 180-200 минг сўмлик таъмирлаш-тиклаш ишлари бажарилди.

Бунёдкор кўчма колонннага 1990 йилдан бери тиниб-тинчимас тадбиркор Ҳасан Эрдонов бошчилик қилади. У институтни битиргач, Қарши чўлида ободонлаштириш-бунёдкорлик ишларида оддий қурувчи бўлиб қатнашиб чиниқди, билим-тажриба орттирди. У иш кўзини яхши билади, одамлар билан осон элашиб кета олади. Қўли остидаги 150 нафар қурувчи ва хизматчиларни бирлаштирган жамоанинг бекор туриб қолишига йўл қўймаслик учун югуриб-елади, одамларни қурилиш материаллари, иш билан таъминлаб боради. Қурувчилар ҳам раҳбарнинг саъй-ҳаракатларига жавобан ҳалол меҳнат қилишади. Вақт билан ҳисоблашмасдан ишлаб, ойлик режа-топшириқларни ошириб уддалашмоқда.

Касбилик қурувчилар фақат ўз районлари ҳудудида қурилиш ишларини олиб бориш билан чекланмайдилар, қўшни районлардан ҳам буюртмалар олиб ижро қилишади. Улар қурган иморатлар сифатли, бежиримлиги, таннархининг арзонлиги билан ажралиб туради.

Баҳористон районидаги «Олтин бошоқ» жамоа-ширкат хўжалигида тикланган дала шийпонлари, Муборак газининг Помуқ-Қултоқ участкасида таъмир этилган маъмурий-маданий бинолар ва турар жойлар шулар жумласидандир. Яқинда жамоа қурувчиларидан бир гуруҳи Бухородаги Баҳовуддин Нақшбандий зиёратгоҳи учун 25 ўринли меҳмонхона биносини қуриб битказиб сафардан қайтишди. Бежирим, мустаҳкам ва нисбатан арзон тикланаётган иморатлар ҳамиша аҳолига манзур бўлмоқда.

Яқинда 542-механизациялашган кўчма колонна азаматлари Х. Хўжақулов номли жамоа-ширкат хўжалиги маъмурияти билан 844 ўқувчи ўринли мактаб биноси комплексини қуриш юзасидан шартнома имзоладилар. Смета харажатлари 15 миллион сўмга яқин бўлган бу иншоот қурилиши бошлаб юборилган. Яқин-йироқдаги бошқа жамоа ва жамоа-ширкат хўжаликлари ҳам бунёдкор қурувчилар билан кўплаб шартномалар тузишмоқда.

— Жамоамиз аъзоларининг ҳаммаси онгли-интизомли, меҳнатсевар, дилбар кишилар, — дейди Ҳ. Эрдонов биз билан суҳбатда.

- Топшириқни чала бажариш, кўзбўямачилик, ишёқмаслик уларга бегона. Муваффақиятлар калити ҳам шунда. Бригадирлардан Ғози Равшанов, Сулаймон Абдиевлар, ишчилардан Баҳодир Элсаров, Абдуғаффор Халимов, Холмамат Шодиев, Бахтиёр Ўринов, Ҳамза Чориев, Давлат Шеровлар каби бир-биридан сара, малакали ишчиларимизни ифтихоримиз деб биламиз. Уларга ишониб 1996 йилга йирик марраларни белгилаяпмиз. Жамоа сўзи устидан чиқишига ишончим комил.

Бозор иқтисодиёти шароитида ўзининг тадбиркорлиги, ишчанлиги ва ғайрат-иқтидори туфайли ажойиб натижаларни қўлга киритаётган Ҳасан Эрдонов бошлиқ бунёдкор жамоанинг таҳсинга лойиқ ишларидан қониқиш ҳосил қилиб қайтдик.

Жўра ЮСУПОВ.

ЕРНИ ТЎЙДИРСАНГ, ТЎЙДИРАР

Азамат деҳқонларимиз ўтган кузги, қишки, ёзги мавсумларда ҳосилга пухта замин яратиб, фидокорона меҳнат эвазига ғалла, пахта ва бошқа қишлоқ хўжалик экинларидан юқори ҳосил олишга эришдилар. Ҳозирги кунда эса 1996 йил ҳосили учун дала ишлари қизғин олиб борилмоқда.

Республикамизда жами 4280 минг гектар суғориладиган майдон мавжуд. Унинг 53 фоизи турли даражада шўрланган. Жумладан, 4 фоиз майдон кучли ва ўта кучли, 14,8 фоиз майдон ўртача ва қолган қисми эса кучсиз даражада шўрлангандир.

Олимларнинг кўп йиллик тажрибалари ва амалий ишлар шуни кўрсатмоқдаки, кучсиз шўрланган майдонларда пахта ҳосилдорлиги шўрланмаган майдонга нисбатан 15-20 фоиз, ўртача шўрланган майдонларда 35-45 ва кучли шўрланган майдонларда эса 70-80 фоизгача кам бўлади. Буни инобатга олган ҳолда мавжуд ер ресурсларидан оқилона фойдаланиб, улардан юқори ҳосил олиш учун кузги-қишки тадбирларни кучайтириш, муҳими, бу майдонларнинг шўрини ювиш талаб этилади.

Қорақалпоғистон Республикаси ва вилоятларнинг таклифларига кўра, 1996 йил ҳосили учун кузги-қишки мавсумда республикамиз хўжаликлари бўйича экинлардан бўшаган майдоннинг 1055 минг гектарини шўрини ювиш ва жами 1600 минг гектар шўр ювиш ишларини бажариш ҳамда 2775 минг гектар майдонда эса яхоб ва нам сув бериш ишларини амалга ошириш белгиланган. Шунингдек, олимларнинг илмий тавсияларини ҳамда мутахассисларнинг тажрибаларини инобатга олиб, шўр ювиш ишларининг муқобил муддатлари аниқланган. Жумладан, Жиззах ва Сирдарё вилоятлари шўр ювиш ишларини декабрь ва январь ойлари ичида, Андижон, Бухоро, Навоий, Наманган, Самарқанд ва Тошкент вилоятлари февраль ойидан кечиктирмасдан, Қашқадарё вилояти февраль, март ойларида, Сурхондарё декабрь, февраль ва март ойларида, Фарғона вилояти декабрь, март ойлари ичида, Қорақалпоғистон Республикаси ва Хоразм вилояти декабрь, февраль ва март ойларида амалга оширишни лозим.

Ерларнинг мелиоратив ҳолати кўп жиҳатдан суғориш ва зовур тармоқларининг ҳолатига боғлиқ. Шу сабабли бу мавсумда хўжаликлар томонидан 51800 км ички суғориш тармоғининг, 9800 км очиқ зовур тармоқларнинг ва 842 км ёпиқ-ётиқ дренаж тармоқларини таъмирлаш ишларини бажариш белгиланган.

Хўш, бу борадаги ишлар жойларда қандай олиб борилмоқда? Ўтган йилги ноябрь ва декабрь ойлари кузги шудгор қилинадиган майдонларга маҳаллий ва минерал ўғитлар чиқариш, ер ҳайдаш ва шудгорланган майдонларнинг шўрини ювишга сифатли тайёрлаш учун жуда қулай келди. Бир қатор вилоятлар белгиланган шудгорлаш ишларини ўз муддатларида якунлашди. Шунга қарамасдан об-ҳавонинг бундай қулай кунларидан кўпчилик вилоятларда унумли фойдалана олишмади.

Қорақалпоғистон Республикаси хўжаликлари шўр ювиш ишларини белгиланган тавсияларга кўра, 1996 йилнинг 1 январига қадар 30 фоизга, Сурхондарё вилояти 39, Жиззах, Навоий ва Сирдарё вилоятлари 27-29, Андижон-10, Бухоро-12, Фарғона вилояти хўжаликлари эса 6 фоизга бажаришлари керак эди. Аммо амалда бу ишлар фақат Андижон ва Наманган вилоятлари хўжаликларида ортиғи билан бажарилган, холос.

Қорақалпоғистон Республикаси хўжаликларида 1996 йилнинг 1 январига қадар 128 минг гектар майдоннинг шўрини ювишлари белгиланган. Аммо амалда шўр ювишга тайёрланган майдон эндигина 124 минг гектар, шўри ювилган майдон эса 58 минг гектарни ташкил қилди. Ўтган йилга нисбатан ерни тайёрлаш ишлари 1,4 маротаба, шўр ювиш эса 2 маротаба сусткашлик билан олиб борилмоқда.

Шўр ювишга ерни тайёрлаш ишлари ўтган йилга нисбатан Бухоро вилоятида 1,4, Жиззахда 3,5, Сирдарёда 2,5, Фарғона вилоятида эса 8,3 маротаба суст олиб борилмоқда. 1996 йилнинг 1 январига белгиланган шўр ювиш режаси Қорақалпоғистонда 45 фоизга, Бухорода 0,8, Жиззахда 2,2 Навоийда 25, Сирдарё вилоятида эса 18 фоизга бажарилган, холос. Фарғона вилоятида хўжаликлар шўр ювиш ишларига ҳали киришмади, Сурхондарё вилояти хўжаликлари эса ҳатто ер тайёрлаш ишларини бошлашмади. Қашқадарё вилоятининг биргина Косон тумани хўжаликларида ерни тайёрлаш ишларига киришилди.

Шўр ювиш ишларининг самараси, айниқса, кучли ва ўртача шўрланган майдонларда, ерга сепиладиган маҳаллий ўғитга кўп жиҳатдан боғлиқдир. Маҳаллий ўғит тупроқ тузилишини ва унумдорлигини яхшилаш билан бирга, ундаги тузларни тезда ювилиш имконини яратади. Тажрибаларга кўра, гектарига 25-30 тонна маҳаллий ўғит берилган майдонда тузларнинг ювилиши ўғит берилмаган майдонга нисбатан 1,5-1,6 маротаба юқори бўлади. Аммо шунга қарамасдан маҳаллий ўғит тайёрлаш ишлари фақат Андижон ва Жиззах вилоятларида 92-100 фоизга бажарилган бўлиб, Қорақалпоғистон Республикаси, Навоий, Самарқанд, Фарғона ва Хоразм вилоятларида атиги 21-29 фоизга таъминланди.

Шуни таъкидлаш лозимки, бир қатор хўжаликларда шўр ювиш учун ер тайёрлаш ва шўр ювиш ишлари илмий асосланган тавсияларга тўла мос бўлмаган ҳолда олиб борилмоқда. Поллар ер текисланмасдан, кесаклар майдаланмасдан ҳамда ўқ ариқлар тўла очилмаган ҳолда олинмоқда. Бу эса шўр ювиш жараёнида полга кирган сувни тўлиқ шимилмаслигига ва шўрнинг сифатсиз ювилишига, юқори полнинг шўри пасткисига ўтишига ҳамда сув исрофгарчилигига олиб келади. Бундан ташқари полларни 3-5 гектар қилиб «дамба» усулида олиш ва шўрини ювиш ҳоллари давом этмоқда. Бу-

Тажриба
Таҳлил
Таклиф

лар майдонлар нотекис сув билан бостирилишига, обиҳаёт исрофгарчилигига олиб келади, зовур ва дренаж тармоқларини тезда ишдан чиқишига сабаб бўлади.

Кўриниб турибдики, кўпчилик вилоятлар, хўжаликлар ўтган йиллар сабоқларидан етарли хулоса чиқармаганлар, шўр ювиш ишларини илмий асосланган тавсиялар бўйича ва муқобил муддатларда якунлаш чораларини кўришмаяпти.

Суғориш тармоқларини тозалаш ишлари Қорақалпоғистон Республикаси, Андижон, Навоий, Самарқанд ва Хоразм вилоятларида 70-80 фоизга бажарилган. Аммо бу ишлар Бухоро ва Фарғонада 20-21, Жиззах ва Сирдарёда 5-7, Қашқадарё вилояти хўжаликларида эса атиги 1,3 фоизга етган.

Афсуски, Қорақалпоғистон Республикаси ва кўпчилик вилоятлар хўжаликларида олиб бориладиган ер-мелиорация ишлари белгиланган жадвалга ва ўтган йилда бажарилган ишларга нисбатан қониқарсиз олиб борилмоқда. Мелиорация ишларига бундай муносабатда бўлиш бўлғуси ҳосилга катта зиён етказиши мумкин.

Мутахассисларнинг фикрига кўра, бу борада йўл қўйиладиган камчиликларга барҳам бериш учун ҳамда ер-мелиорация ишларини белгиланган муқобил муддатларда якунлаш учун қуйидаги ишларни зудлик билан амалга ошириш лозим.

Сув хўжалиги бирлашмаларининг гидрогеология ва мелиорация экспедициялари ҳамда зовур ва дренаж тармоқлари бошқармалари хўжаликларга суғориладиган майдонларнинг шўрланганлик хаританомаларини ва шўр ювиш бўйича тавсиялари етказилмаган хўжаликларни тезда таъминлашлари лозим. Жойлардан ўтказилган текширувлар шуни кўрсатдики, кўпчилик хўжаликлар шўр ювишга тайёргарлик ишларини шўрланиш хариталарисиз ва тавсияларга тўла амал қилмаган ҳолда ташкил қилишмоқда. Бунга чек қўйиш лозим.

Хўжалик ирригация ва мелиорация хизмати мутахассислари ҳамда агроном ва ер тузувчилар шўрланган майдонлар чегараларини белгилаб, тегишли тавсияларни беришлари зарур.

Шўр ювиш ишлари биринчи навбатда кучли ва ўртача шўрланган майдонларда олиб борилишини инобатга олиб, бу майдонлар бегона ўтлардан ва ғўзапоялардан тозаланиши ва маҳаллий ўғит бериб сифатли шудгорланиши лозим.

Кучли ва ўртача шўрланган майдонлар албатта кичик поллар билан ювилиши лозим. Бунда полларнинг юзаси ер нишаблигига қараб 0,1—0,25 гектар атрофида бўлиши керак.

Поллар ер майдони текислангандан сўнг КЗУ-0,3 мосламаси билан олиниши керак. Бу мослама кўпчилик хўжаликларда етарли миқдорда мавжуд. Полларни бульдозерлар билан марзаларини 0,7-1 метр, юзасини эса 3-5 гектар қилиб олинишига ва 0,5-0,6 метр қилиб катта миқдорда сув билан бостирилишига асло йўл қўймаслик керак. Чунки ер майдони механизмлар билан зичлашишига, майдонни сув билан нотекис бостирилишига ва натижада шўрини ҳам нотекис ювилишига, сув исрофгарчилигига олиб келади. Илмий асосланган технологияларга зид бўлган «дамба» усулидан воз кечиш керак.

Кучсиз шўрланган майдонлар шўри бир марта, ўртача ва кучли шўрланган майдонлар шўри эса икки, ҳатто уч маротабагача сув бостириш билан олиб борилса мақсадга мувофиқ бўлади. Майдонни бир марта сув билан бостиришга бериладиган сув миқдори 1,5-2,5 минг м3 дан ошмаслиги лозим. Бир гектар майдонга жами бериладиган сув миқдори кучсиз шўрланган майдонларда 1,5-3 минг м3, ўртача шўрланган майдонларга 2,5-4 минг м3, кучли шўрланган майдонларга эса 3,5-5,5 минг м3 атрофида бўлиши лозим.

Сув хўжалиги бошқармалари хўжаликларидаги ер тайёргарлик ишларига қараб уларнинг сувга бўлган талаблари асосида керакли сувни хўжалик чегарасига лимитлар доирасида ўз вақтида етказишлари керак.

Шўр ювиш ишларининг сифати зовур дренаж ва суғориш тармоқларининг ҳолатига кўп боғлиқ. Уларни тозалаш ва таъмирлаш биринчи навбатда шўри ювиладиган майдонлар атрофидаги тармоқлардан бошлаш мақсадга мувофиқ. Суғориш тармоқларининг тозалиги сувни исрофсиз майдонларга тезда етказишни, зовур-дренаж тармоқларининг тозалиги эса ер ости сувларини ўз вақтида майдондан олиб чиқишини таъминлайди. Бундан ташқари, зовур ва суғориш тармоқларидаги иншоотларни тозалиги уларнинг тўла ишлашида жуда муҳимдир. Шу сабабли барча зовур тармоқларидаги вақтинчалик тўсиқлар олиб ташланиши, қувурлар зудлик билан тозаланиши керак. Шўр ювиш ишлари сифатли бўлиши учун мавжуд тик дренаж қудуқлари ҳам ўз вақтида тўлиқ ишлаши лозим.

1996 йилда ҳам сув танқислиги кутилмоқда. Ҳозирги кунда сув омборларида 1994 йилга нисбатан 7 миллиард м3 сув оз. Шу сабабли мавжуд сув ресурсларидан самарали фойдаланиш чораларини кўриш лозим. Хўжаликларнинг асосий вазифаси биринчи навбатда ерларни шўр ювишга ва суғоришга сифатли тайёрлаб, суғориш ва зовур тармоқларини ўз вақтида тозалаш, сувдан самарали фойдаланиш қўшимча чораларини кўришдан иборат. Шўри ювиладиган майдонлар сувчилар билан кечаю кундуз таъминланган, уларга эса керакли кийим ва этик ҳамда иссиқ овқат ташкил қилиш лозим. Бундан ташқари сувчиларга иш ҳақи ишнинг турига ва сифатига қараб тўғри белгиланиши ҳамда ўз вақтида пул билан таъминланиши муҳимдир.

Туманларда ва ҳар бир хўжаликларда юқоридаги ишларни ташкил қилиш ва бажарилишини назорат қилиш учун тегишли ташкилот раҳбарлари ва мутахассислардан иборат доимий ишчи гуруҳлари тузиш лозим. Улар шўр ювишга тайёрланган майдонларнинг сифатини кўриб, сув олишга рухсат бериши, шўри ювилган майдонларни қабул қилиб олиши, сувчиларга тегишли шароитни яратиб бериши ҳамда тавсияларни қўпол равишда бузган, сувни қаровсиз қолдириб, зовурларга ташлаб қўйган шахслар устидан тегишли чоралар кўришлари керак.

Ҳ. ЭШОНОВ,
Ўзбекистон Қишлоқ хўжалик вазирлиги сув ресурсларидан самарали фойдаланиш ва тежамли технологиялар бошқармаси бошлиғи.
М. МИРҲОЖИЕВ,
Республика Мелиорация ва сув хўжалиги вазирлиги мелиорация бош бошқармаси бошлиғи.

Қишлов-синов

ТЎЛАҚУДУҚ СОҲИБЛАРИ

... Халқимизда «Болали уй-бозор»... деган ажойиб нақл бор. Шу маънода 74 ёшли Файзулла отанинг хонадонини бозорга қиёслаш мумкин. Унинг 16 нафар фарзанди бор. Хонадон соҳиби ва соҳибаси — Файзулла ота, Ойтош хола «Ўнта бўлса, ўрни бошқа» деб, ҳар бир фарзандини бири-биридан кам кўришмайди. Неваралар ҳам шунга яраша... «Кампир, невара-чевараларимиз қанча, ҳисоблаб чиққанмисан?» дейди кулиб Файзулла ота. Ойтош хола ҳам бўш келмайди: «Вой, чоли тушмагур-ей, у куни қайси бир даврамизда тўнғичингиз Очилжон «Эна, невараларингиз 80 нафардан ошиқ экан. Ҳаммаси мактабга борса борми, тўртбешта синф тўлади...» дегандай бўлувди. Илоё, бахтимизга фарзандларимизнинг ҳаммаси омон бўлишсин!

Ана, холос! Мен билган нарсани Сиз билмас экансиз. Ким айтади, Сизни болажон бобо, деб?!»

Бугун умри сурув ортида кечган «болажон бобо»нинг эса ҳаёти ўзи бир китоб. Ўзбек давлат йиғса, уни фарзандларининг тўйига сарфлайди ёки уй-жой қуради, деган гап бор. Албатта, бу ўзбек халқининг болажонлигига, фарзандларига нисбатан ғоят меҳр-оқибатлигига ишора. Файзулла ота билан Ойтош хола ҳозиргача тўққизта келин туширишиб, олти қизини уйли-жойли қилишди. Энди навбат энг кенжаси Актамжонга. Фарзандлари— Очил, Жамила, Нусратулла, Зикрилла, Мардон, Сочбуви, Шодмон, Сафия, Ойсара, Неъмат, Насрулло ва Асалойлар эндиликда ўзлари қўша-қўша фарзанд ўстиришаяпти. Нормўмин, Нормамат, Укалари-Алишер, Актам унга доимо қўлдошу йўлдош. Алишер ва Актамжонлар эса пиру бадавлат отахону онахонлари билан биргаликда бир ҳовлида рўзғорга қут-барака қўшишаяпти. Бу хонадон — ана шундай серфарзанд, қутлуғ хонадон!

Бу оиланинг ўн учинчи фарзанди Нормўмин Бердиев хусусида алоҳида тўхталиш лозим. Негаки, у икки йилдан бери падари бузруквори Файзулла отадан бош чўпонлик тағгини олиб, чорвачиликни, хусусан, қўйчиликни ривожлантиришга баҳоли қудрат ҳисса қўшиб келаяпти.

Чор атрофи муаззам қирадирлардан иборат Нуробод туманининг Туйин ва Тўлақудуқ яйловлари йилнинг тўрт фаслида ҳам сербарака. Бу ерда Нормўминжоннинг отаридаги минглаб қўй-қўзилар доимо тўқ ва соғлом парваришланади. Аслида баҳорги қўзилатишдан олдин унинг отаридаги совлиқлар сони 550 тадан зиёд эди. Кўп ўтмай қўй-қўзилар сони 1000 дан ошиб кетди. Бу ерда тўл олиш мавсуми муваффақиятли ўтказилди. Отардаги ҳар юз бош совлиқ ҳисобига 103 тадан дуркун ва соғлом қўзи олинди. Унинг 90 фоизи ўстиришга қолдирилди.

Қишловга ҳар йилгидек пухта ва барвақт тайёргарлик кўриб қўйилди. Пичаннинг ўзидан ҳар бири 15 килограммдан 2 минг дона зичланган ўрам ҳозирланди. Сомон ғарамлари осмон билан бўйлашди. Шунга яраша ем, ҳар хил озуқа дегандай...

— Жамғарган озуқамиз қишдан ортиб-ошиб, ҳаттоки уч қишга етади, — дейди Файзулла ота. — Негаки, бу масалада ўзим масъул бўлиб, мўл-кўл ем-хашак жамғардик. Оиламиз аъзоларининг ҳаммаси шу ишга жалб этилди. Хўжалик раҳбарлари ва мутахассислари ҳам катта ёрдам кўрсатишди. Техникадан, ишчи кучидан қарашишди. Айниқса, бу йил ғаллазорларимизда сомон мўл бўлди. Буям чўпон-чўлиқларнинг омади-да...

Биз Файзулла ота хонадонида бир дастурхон атрофида ўтириб, анча гурунглашдик. Отахон ҳали бақувват-бардам. Ойтош хола эса гоҳ у неварасини, гоҳ бу неварасини суюб-эркалайди. Оилада ҳамма нарса муҳайё. Сут-қатиқ, гўшт, буғдой етарли. Хонадоннинг қўра тўла ўз қўйқўзиси бор. Яккамихда от бойлоқлик. Бу рўзғорнинг қут-баракага эшлиги шундай кўз ўнгимизда намоён бўлади.

— Рўзғор-ғор, деганлар, — гапга қўшилади Ойтош хола, — Худога шукр, зориқиш йўқ. Оиламизда тотувлик, иноқлик, ўзаро ҳурмат яхши. Фарзандларимиз мўмин-қобил, келинлар фариштали, сариштали. Шундан бошимиз осмонда...

Ҳа, Самарқанд вилоятининг олис Нуробод туманидаги «Ўзбекистон» ижара-давлат хўжалигининг Жарқудуқ қишлоғида Бердиевлар сулоласи ўзларининг ҳалол ва покдомонлиги билан донг таратган. Эндигина ўзининг йигирма тўртинчи баҳорини қаршилаган Нормўмин Бердиев шу оиланинг бир аъзоси. Уни суҳбатга чорладик.

— Ҳаётда нимага эришган бўлсам-ҳаммасига ота-онамнинг эзгуликка тилакдошлигидан деб биламан. Ишларим яхши. Рўзғоримиз бут. Келинингиз Зебохон билан элга, оилага хизмат қилаяпмиз. Нормурод номли ўғилчамиз бор. Мен кўпроқ яйловда ва отарда бўламан, Узр, ҳозир ҳам яйловга шошаяпман...

Биз чўпон фарзандининг кундалик ташвишлари бисёрлигини яхши биламиз. У билан омон-омонлашиб хайрлашдик. Бош чўпон Нормўмин гижинглаган отида Тўлақудуқ яйловлари сари йўлга тушди.

Файзулла ота ҳам, Ойтош хола ҳам меҳнатга камарбаста фарзандлари кўплигидан айни шу лаҳзаларда минг чандон қувончда эди...

Абдулла ТУРДИЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти»
махсус мухбири.

ҚИРҚ ЙИЛ САРКОР

Тошкент вилоятининг Зангиота туманидаги «Наврўз» жамоа хўжалиги фидойилари ҳақида гап кетганда, тажрибали бригадир Зиёвуддин ота Сайфиддинов номи биринчилар каторида тилга олинди. У киши қирқ йилдан ортиқ вақт давомида 6-бригада бошлиғи сифатида намунали фаолият кўрсатди.

... От ўрнини той босар, деб бежиз айтилмаган экан. Унинг ўғли кўп йиллардан бери жамоага етакчилик қилаяпти. Баҳриддин Сайфиддиновга дастлаб осон бўлмади. Қирқ нафар деҳқонга бошчилик қилиш, уларнинг ҳолидан хабардор бўлиш, куннинг иссиғию совуғида меҳнат қилишга тўғри келганда улар билан бақамти бўлиш... Айтса алоғи йўқ. Қувган етади, излаган топади. Баҳриддин ака меҳнатга ота-си-собиқ бригадир Зиёвуддин отадай тиш-тирноғи билан ёпишди, бошқаларни ҳам орқасидан эргаштира олди. Кўзланган мақсадга интилиб, меҳнатдан бош кўтармади. Ҳа, бора-бора бу фидойиликлари уни ютуқларга етаклади. Номи тилга тушди, ўзи ҳам, жамоа аъзолари ҳам меҳнатнинг роҳатини кўришди. Баҳриддин ака кўпроқ деҳқонларнинг оғирини енгил, узоғини яқин қилиш ташвишида югуради. Бу чора-тадбирлари беиз кетмади. Икки марта Тошкент вилояти кенгашига депутат қилиб сайланди. Халқ ишончини оқлади.

1988 йилдан бошлаб, жамоа хўжаликларида оилавий пудрат жорий этилгач, иш янада қизиди.

— 40 гектар еримиз бор: 20 гектарида чорва учун ем-хашак, 5 гектар мевали боғда мева-чева, 15 гектар ерда сабзавот етиштирилади, — дейди 6-бригада бошлиғи Баҳриддин Сайфиддинов. Ҳозир деҳқонлар оилавий пудратга ўтганларидан бери самарадорлик ҳам ошди. Энди деҳқонлар ўзларига ажратилган ер майдонларидан мўл ҳосил ундириб, унинг асосий қисмини режа бўйича жамоа хўжалиги ихтиёрига топширсалар, қолганини сотадилар.

Ҳа, Баҳриддин ака қурувчиликдан деҳқончиликка ўтганидан бўлса керак, ҳамиша яна нималардир қуриш, қандайдир шароитлар яратиш қўйида юради. «Деҳқонларга қўшимча иш жойлари очиш тараддудида юрибмиз., — дейди у сўзида давом этиб. — Биринчидан, ғишт заводи қуриб олишимиз керак. Шунда бу завод янги кичик корхона ва цехлар очишимизга қўл

Тўкинчилик яратаётганлар

келади. Қурилиш ашёлари ўзингизда ишлаб чиқарилгач, у-бу ёққа югуриб юришга ҳожат қолмайди. Иккинчидан, бизда битта қўлинг ўргулсин теплица ҳам бўлиши керак. Декабрдан, май ойигача сархил, асил мева-сабзавотлар дастурхонни тўлдириб тургани дуруст-да. Нима бўлганда ҳам бундай имконият бор экан, фойдаланиш керак. Деҳқонлар қишда ҳам бўш қолмай, шаҳарликларнинг нозу-неъматга бўлган талаб ва эҳтиёжларини қондираверадилар»

Ҳа, далада яшовчилар оилавий пудратга ўтиб, ҳамма-ҳамма ишларга вақт топаяптилар. Шаҳарга тушиб келишга ҳам, жамоа хўжалиги раҳбариятига учрашга ҳам, уй-рўзғор ишларини саранжом-саришта қилишга ҳам. Негаки, дала ишларини мустақил бошқаришнинг ўзи деҳқонларнинг ақлини чархлаб, фикрларини теранлаштирмоқда.

Баҳриддин ака бошқалар қатори даладан бош кўтармай ишласа ҳам, фарзандларини имкон қадар олий маълумот олишга, уларни касб-ҳунар ўрганишга ундади. Ўзи ҳам қишлоқ хўжалиги техникумининг агрономия факультетида таҳсил олиб, устози-сувчи Маъдихон ака Маъруфхоновдан ўрганган деҳқончилик илмини мустаҳкамлаб олди. Тўнғич ўғли Камолиддин — шифокор, Жалолиддин — агроном, Феруза-муаллим, Гулчеҳра-тарбиячи.

«Оиламни, фарзандларимни ўқитиб, тарбиялаб, мана, бугун улар эл хизматида. Улар орқасидан бирон яхши гап эшитиб қолсам, кўнглим яйрайди. Ахир отамиз Зиёвуддин Сайфиддинов номини халқ фақат яхши хотиралар билан эслашади-да. Шундай экан, у кишининг чироғини ёқиб ўтириш, бизни шу кунларгача етказган, айни пайтда бизга ҳам обрў қолдирган инсоннинг руҳини шод қилиш ҳам қарз, ҳам фарздир».

Деҳқонлар 1995 йили мўл-кўл ҳосил етиштириб, яхшигина маош, пул мукофотлари билан рағбатлантирилди. Муҳими, шаҳарликлар — Чилонзор ҳамда Яккасарой туманидаги аҳолининг мева ва сабзавотга бўлган талабларини қондиришда ўрнак кўрсатдилар.

— Эрта баҳордан то кузгача қилган меҳнатимиз яхши самара берди, — дейди Баҳриддин Сайфиддинов.— Экин ва боғларимиздан 340 тонна сабзавот, 15 тона мева олиб, эл дастурхонига туҳфа қилдик. Сабзавот сотиш режасини 105 фоиз қилиб бажардик. 1996 йили бригадамиз аъзолари 4 гектардаги ғалладан 16 тонна дон етиштиришга бел боғлашган. Сабзавотни эса, 240 тонна қилиб бажаришни режалаштирганмиз. Албатта ўйлаган режаларимизнинг рўёбга чиқишида «Наврўз» жамоа хўжалигининг бошқарув раиси Боқи ака Фозилов, бош агроном Хайрулло Малилов, Фахриддин Сайфиддинов, Зуҳур Юсупов, Асад Асомов сингари мутахассисларнинг алоҳида ҳиссалари бор. Ахир куч-бирликда дейишади-ку!

З. ТУРСУНОВ.

Жиззах пайпоқ тўқиш корхонасида 1995 йил муваффақиятли якунланди. Фабрика жамоаси тўқиб чиқараётган 20 хил маҳсулот сифатли ва бежиримлиги билан харидорларга манзур бўлмоқда. Йил якунига кўра корхона салмоқли фойда кўрди. Маблағнинг асосий қисми ишчиларга қўшимча маош тарзида берилади. Шунингдек, корхонага янги дастгоҳлар сотиб олиниб, ишчилар шароити яхшиланди.

СУРАТЛАРДА: фабрика илғор ишчилари Холида Ўктамова ва Моҳира Абдужабборова.

Раҳмонали АКБАРАЛИЕВ олган сурат.

ЭЛ СОҒЛИҒИ — БОШ МАСАЛА

Ҳар қандай мамлакатнинг куч-қуввати, унда яшаётган инсонлар соғлиғи, келажаги эса ёшларнинг баркамоллиги билан ўлчанади. Шунинг учун ҳам буюк давлатларда инсон соғлиғи ҳамиша давлат ҳимоясида бўлади. Адолатли, демократик давлат барпо этилаётган республикамизда ҳам бу борада ибратли тадбирлар амалга оширилмоқда. Эл соғлиғи республикамиздаги касаба уюшмаларининг аҳолини ижтимоий муҳофазалаш борасидаги фаолиятининг бош мезони бўлиб хизмат қилмоқда. Бу эса ўз навбатида Республика Президенти И. Каримов томонидан Ўзбекистонда олиб борилаётган кучли ижтимоий сиёсатга ҳамда «Соғлом авлод учун» дастурининг бажаралишига қўшилаётган ҳисса деб қарамоқдалар.

Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгашининг бўлиб ўтган II мажлисида муҳокама қилинган масалалар шу боисдан ҳам долзарб тус олди. Федерация кенгаши раиси Ҳ. Жамолов маърузасида ва сўзга чиққан нотиқларнинг нутқларида янги ижтимоий-иқтисодий шароитда меҳнаткашлар ва болаларни соғломлаштириш борасида республика касаба уюшмалари олиб бораётган ишлар юксак талабчанлик билан таҳлил қилиб чиқилди.

Касаба уюшма ташкилотлари эл соғлиғини яхшилаш борасида муайян ишларни олиб бормоқда. Кейинги йилларда қарийб 250 минг киши санаторий ва дам олиш уйларида, ёзги дам олиш мавсумларида эса 3 миллионга яқин болалар ва ўсмирлар соғлиқларини қайта тиклашдилар. Минглаб болалар эса турли спорт мактаблари орқали ўз соғлиқларини яхшиламоқдалар. Оролбўйи болаларини соғломлаштиришга катта эътибор берилиши натижасида сўнгги йилларда 38 мингдан ортиқ бола бепул санаторийларда даволаниб, дам олди.

Шу билан бирга ғоят муҳим бу ишда жиддий муаммолар ҳам йўқ эмас. Баъзи касаба ташкилотлари мавжуд имкониятлардан тўла фойдалана билмасликлари, ижро интизомининг бўшлиги, соғломлаштиришни уюштиришга янгича ёндошилмаётганлиги, ўтиш давридаги ўзига хос ижтимоий-иқтисодий муносабатлар натижасида коммунал хўжалик, электр қуввати, озиқ-овқат маҳсулотлари, дори-дармонлар ва йўлланмалар нархини бир неча бор ортиб кетиши, моддий-техник заҳиралар етишмаслиги ва ижтимоий суғурта маблағларини ўз вақтида жамланмаслиги туфайли соғломлаштириш тадбирларида соғломлаштириш муассасаларининг сони қисқариб бормоқда. Касаба уюшмалари томонидан назорат суст бўлган айрим вилоятларда турли баҳоналар рўкач қилиб соғломлаштириш масканларидан бошқа мақсадларда фойдаланиш, спорт секцияларини қисқартириш ва ижтимоий суғурта маблағларини талон-тарож этиш каби ташвишли ҳолатлар юзага келмоқда. Бу долзарб масалалар пленумда қаттиқ танқид қилиниб, тегишли чора-тадирлар белгиланди.

Шунингдек, пленум касаба уюшмалари ички ҳаётига доир баъзи масалаларни ҳам кўриб чиқди. Озода Муҳиддинова Ўзбекистон касаба уюшмалари Федерацияси кенгаши раисининг ўринбосари вазифасига сайланди.

Пленум ишида Ўзбекистон Республикаси Президенти девони, Вазирлар Маҳкамасининг масъул ходимлари, бир қатор вазирликлар ва давлат қўмиталарининг раҳбарлари иштирок этдилар.

Н. РАФИҚОВ.

СУВ ИНШООТИ ИШГА ТУШДИ

Бозор иқтисодиёти ҳар соҳада пухта иш юритиш, тежамкорликни тақозо этаётир. Ҳозирги шароитда ёнилғи, техника ҳамда эҳтиёт қисмларининг нархлари ниҳоятда юқорилигини назарда тутиб Элликқалъа тумани ҳокимлиги, сув хўжалиги мутахассислари, Қорақалпоғистондаги мутасадди ташкилотлар раҳбарлари экин майдонларини суғоришнинг янги усулини таклиф этдилар. «Дўстлик» хўжалигида сувни дамбаловчи тўғон қурилиб ишга туширилди. Иқтисодий жиҳатдан жуда фойдали иншоот 20 иш кунида бунёд этилди.

— Илгари тўғон ўрнида ишлатиладиган насосга бир кеча-кундузда 4200 сўмликдан зиёд ёнилғи сарфланарди,— дейди Элликқалъа тумани ҳокими Амин Тожиев.— Унга зарур бўлган эҳтиёт қисмлар, ёнилғи ташувчи машинага кетган ҳаражатлар, ишчиларга тўланадиган маошларни қоплашга кўп маблағ сарфланар эди. Шу жиҳатларни ҳисобга олганда мазкур тўғон талайгина маблағни тежашга имкон берди. Бундай тўғонлардан яна бир нечтасини қуришни режалаштирганмиз. Ниятимиз кам ишчи кучи, оз маблағ сарфлаб далаларни сув билан таъминлашни яхшилаш ва ҳосилдорликни жадал ошириш.

Дарҳақиқат, элликқалъаликлар бошлаган ишни кенг ёйиш фойдали. Шундай сув иншоотларини Қорақалпоғистоннинг бошқа туманларида ҳам барпо этиш мақсадга мувофиқдир. Мутасаддилар шу ҳақда ўйлаб кўрсалар ёмон бўлмасди.

К.ҲОСИЛОВ.
Қорақалпоғистон Республикаси.

УЛЖОН МОМО ЎГИТЛАРИ

Момом ёшлари тўқсонга кирганда ҳам ниҳоятда озодаликка эътиборли эдилар. Хоналарни бир кунда икки-уч марта шамоллатар, эшик ва ҳовли саҳнларини, йўлкаларни озода бўлишини назорат қилардилар. Шу билан бирга оила аъзоларининг кийинишини, юриш-туришини, одоб ва ахлоқини ҳам четда қолдирмай кузатардилар. Унинг учун озодаликда майда нарсанинг ўзи йўқ эди.

Теварак атрофга оқшом қўнган. Сахий кунлардан бири. Ҳаммамиз йиғилдик. Овқатланиб, фотиҳадан сўнг бизга момом уй-жой озодалиги борасида панд-насиҳат қилганларида майин оҳангда:

— Болаларим,— дея сўз бошлардилар. — Азалдан онамомоларимиз, ота-боболаримиз ошхона озадалигига ниҳоятда эътиборли бўлишган. Ким озодаликка эътиборли ва ширин овқат тайёрласа, унинг оилада ҳурмати баланд бўлган. Болажонларим, ошхона тоза, саранжом-саришта бўлмас экан, у ерда тайёрланган таомлар қанчалик лаззатли бўлмасин, ҳар қандай одамнинг, кўнгли хижил тортиб, иштаҳаси бузилиб, овқатдан воз кечиши аниқ. Шу боис ҳар қандай оилада идиш-товоқлар, сочиқ ва ёпқич, ушлагичлар ҳамма ҳаммаси озода бўлгани яхши.

Болаларим, уй-жойнинг тозалиги, ҳовлининг ободлиги одамнинг кейиниб юриши, фосонлигига ўхшаса, ошхонанинг озодалиги эса, унинг одоб ва ахлоқига ўхшайди. Шу туфайли таом тайёрловчининг кийимлари ҳам, ўзи ҳам озода бўлиши керак. Тирноқлари олинган, қўли тоза, аёлнинг бошида рўмоли, эркак кишинг эса дўпписи бўлиши лозим.

— Нега шундай,— маҳмадоналик қилди синглим.

— Шуни ҳам билмайсанми? — яна сўзини давом эттирди момом. — Ахир соч толаси ёки бирон бошқа нарса овқатга тушмаслиги учун-да! Бундан ташқари ошпазнинг фартуги, тоза сочиги ҳам бўлгани яхши. Ошпаз терлаганда пешонасини, юзини, қўлини артиб туриши учун.

— Моможон, «Овуз» дегани нима?— дея сўрадим.

— Болагинам, ўзим ҳам сизларга шу ҳақда ҳикоя қилмоқчи эдим. Ислом таълимотида, мусулмончиликка кўра, аёл киши (қизлар ҳам) турмушга чиққанда эр кишига никоҳлаб берилади, яъни аёл эрнинг ҳасми ҳисобланади. Оилада болалар тарбияси, уй-рўзғор иши, айниқса овқат тайёрлаш хотин кишининг зиммасига юклатилади. Аслида аёл аёллиги, уй бекалиги, фарзандларнинг онаси эканлиги билан фахрланиши керак. Шўро даврида аёлларни эркаклар билан гўё тенглаб қўйишди. Уларни жамоат ишларига чорлашди, болани баъзида онадан ажратишди. Мактабдан кейин бола тарбияси билан шуғулланаётган оила соҳибаларини жамоат ишлари билан банд қилиб қўйишди. Бу эса аёлларни овқат тайёрлаши, уй-рўзғор тутишини унуттириб, бўшаштириб юборди.

Болаларим, аёлга Оллоҳ таоло томонидан ғоят улуғ нарса инъом этилган. У ким бўлишидан қатъий назар аввало оналигини, аёллигини унутмаслиги керак. Унинг бахт ва қувонч бахш этадиган иши уй-рўзғорини саранжом-саришта, озода сақлашлиги, бола тарбиясидан мағрурланиб, жуфти ҳалоли — эрини ҳурмат қилишидир. Бу ишлардан ҳар қандай аёл киши завқ-шавқ олиши керак.

Эр киши оила осойишталигини, фаровонлигини таъминлаши зарур. Оилада барча бисотбойлик, ашёлар эрнинг ихтиёрида бўлади. Ҳеч қачон эрнинг рухсатисиз аёл бирон нарсани бошқа бировга бериш ҳуқуқига эга эмас. Аёл ҳатто сийнасидаги сутини ҳам фақат эрининг розилиги билангина бошқа болани эмизишга сарфлаши мумкин.

Оилада аёл киши ота-онасига, ўтган-кетганларига ҳам хатми қуръон буюриш ихтиёрига эга эмас. Баъзида аёл оиланинг хўжайини бўлиб қоляпти. Бунинг оқибати ёмон, оилада фарзандлар оталаридан ҳайиқмайдиган бўлади. Онанинг кўнгли юмшоқ, ёлғон-яшиқ гапларга ишонувчан бўлади. Оталар эса қаттиқ қўл, синчков, талабчанлиги билан ажралиб туради. Болалар оталаридан ҳайиқиши керак. Буни унутманглар.

Аёл — оила зийнати

Энди «овуз» масаласига келсак, у қадимдан ошхонанинг бурчагида ёки бошқа бирон оёқ босмайдиган, панароқ жойдан чуқур қазилиб, усти тўр ёки чўплар билан бекитилган ўрачадир. Қозон ва идиш-товоқлар ювилгандан сўнг қолган ювундиқ шу ўрага, яъни «овуз»га тўкилади. Шу ювундиқ ҳисобига ҳаёт кечирувчи қурт-қумурсқалар насибаси учун Оллоҳ таологa сана ўқиб, уни тўкканга савоб сўрайди. Бу савоб аёл кишининг ўтган-кетганларига тўғридан-тўғри тегади ва унинг хосияти катта бўлади, аёлни бало-қазолардан сақлайди.

— Аёл кишига тегадиган бошқа савоблар ҳам борми?— дея сўради опам.

— Бор. Аёлларга очилган дастурхоннинг вақтида йиғиб-туришликдан, бола-чақаларининг озодалигидан, кечқурун ётган жойини эрталаб тургач йиғиштириб қўйишликдан келган савоблар ҳам тегади. Уй-рўзғор озодалиги, кўп жиҳатлардан аёлларга боғлиқ, ундан келган савоб ҳам уларга тегади. Бизга бу насиҳатларни онам айтган. Онамга эса ўз навбатида оналари ўргатганлар.

Болаларим, нима учун уй-жой ва идиш-товоқ озодалиги ҳақида насиҳат қилаяпман. Бунинг моҳиятини ҳам билиб олингиз. Агар идиш-товоқ ювуқсиз қолса, уни шайтон ялайди. Дастурхон очиқ қолса, унда шайтон овқатланади. Ётган жой йиғиштирилмай қолса, унда шайтон ётади. Болалар юзи қўллари ювуқсиз ётишса, уларни ҳам шайтон ялайди. Одам ҳаётида, оилада хосиятсизлик фақат шайтон туфайли содир бўлади. Покиза жойларда фаришта бўлиб, тозаликдан қувониб, оналарига, оилага ризқ-насиба, баракотни Оллоҳдан сўрайди. Бундай оилаларда қувончли ва бахтиёр кунлар кўп бўлиб, одоб-ахлоқли, ўқимишли фарзандлар вояга етади.

Болаларим, ҳар бир оилада гуноҳ билан савобни, ҳалол билан ҳаромни фарқлай билиш керак. Фарзандларни шу зайилда тарбиялашгина яхшиликларга олиб келади. Халқимизда бекорга «Онасини кўриб, қизини ол» демаганлар. Аёл-оила зийнати. Илгарилари келин қилмоқчи бўлган қизга ошхонасига қараб баҳо берилган.

Сурхондарё вилояти Олтинсой туманининг тоғлик Чинор қишлоғида яшаган Улжон момонинг ўгитлари барча учун мактабдир. Ҳар бир инсонни ўйлашга, мушоҳада юритишга ундайдиган доно аёлнинг ҳикоятлари оғиздан-оғизга ўтиб инсонларга одамийликдан сабоқ бермоқда.

Абдулҳамид ҲАБИБУЛЛАЕВ.

Ҳар қандай шароитда ҳам эл саломатлигини муҳофаза қилиш бугунги сиёсатимизнинг бош йўналишидир. Чунки соғлом инсонгина беками-кўст меҳнат қилиб, юрт ободлигига ҳисса қўшади ва келажак учун баркамол инсонларни вояга етказади. Бу борада Хўжайли туманида мақтаса арзигулик тадбирлар амалга оширилди. Марказий касалхона замонавий асбоб-ускуналар, сўнгги нусхадаги тиббиёт жиҳозлари билан тўла таъминланмоқда. Бу эса беморларга тўғри ташхис қўйишда, хасталикларнинг олдини олишда қўл келмоқда. Яна бу ерда 65 беморга мўлжалланган барча қулайликларга эга шифохона қурилмоқда.

СУРАТДА: республикада хизмат кўрсатган шифокор, бош ҳаким Жалғасбой Сатуллаев даволовчи врач Раиса Худойберганова билан янги ўрнатилган лазер ускунаси хусусида фикрлашмоқда.

Н. МУҲАММАДЖОНОВ олган сурат.

Чирой очяпти

Ёзёвон туманида ободончилик ишларига катта эътибор берилмоқда. Яқинда Хитой билан ҳамкорликда ишлаётган «Шерхон» кичик корхонаси ўз маъмурий биносига эга бўлди. Айни пайтда у аҳолини салқин ва шарбатли ичимликлар билан таъминлаяпти. Яна бир кичик корхона - «Ҳомида» ишлаб чиқариш фирмасининг муҳташам биноси ҳам фойдаланишга топширилди. Бу корхонага Латвиядан келтирилган тўқув дастгоҳлари ўрнатилган. Бу ерда газлама ишлаб чиқарилмоқда.

Туманнинг «Қатортол», Урмон Тошбоев ва Охунбобоев номли жамоа хўжаликларида 820 ўринли янги мактаб бинолари қурилиши жадал бораяпти. 81-махсус механизациялашган кўчма колонна қурувчилари бу иморатларни янги ўқув йилигача топширишга аҳд қилишган.

Р. МЕЛИБОЕВ,
«Қишлоқ ҳаёти» мухбири.

МУШКУЛИНГИЗ ОСОН БЎЛАДИ

Тошкентдаги ташкилотдан қуйидагиларни сотиб олсангиз мушкулингиз осон бўлади:

— К 170/40 типидаги насослар;
— 3,7 кВтдан 75 кВттача қувватли электр двигателлар;
— газ ва суюқликлар учун мўлжалланган 25 ва 50 диаметрли электр зулфинлар;
— ЛПС 2х36 типидаги ёриттичлар;
— эркакларнинг иссиқ курткалари;
— колбаса цехи ускуналари;
— алоҳида электр манбаи бўлган кўчма ёғочни қайта ишлаш цехи.

УШБУ ФИРМА ҚУЙИДАГИЛАРНИ СОТИБ ОЛАДИ:

— бўз;
— сатин;
— брезент;
— пахта толаси калаваси.

Мулоқот учун телефон: 75-85-19.

НАСОСЛАР КЕРАКМИ? МАРҲАМАТ!

Ташкилот Тошкентдаги омборлардан қуйидагиларни сотади:

— «Андижанец» типидаги дизель насослари;
— «СО-50» типидаги қоришма насослари;

Насосларга харидор учун мақбул бўлган усулда ҳисоб-китоб қилинади. Қишлоқ хўжалик маҳсулотларига айирбошлаш ҳам мумкин.

Мурожаат учун телефон: (3712) 41-86-00. (Якшанбадан ташқари ҳар куни соат 10 дан 17 гача).

ХЎЖАЛИК, КОРХОНА РАҲБАРЛАРИ, ФУҚАРОЛАР ДИҚҚАТИГА

СЎЙИШГА МЎЛЖАЛЛАНГАН ҚОРАМОЛ, ОТ, ҚЎЙЛАРНИ СОТМОҚЧИМИСИЗ? БИЗ ХАРИДОРМИЗ!

Тошкентдаги «Бахт» хусусий фирмаси хўжаликлар, корхоналар ва ташкилотлар, фуқаролардан сўйиш учун мўлжалланган қорамол, от, қўйларни банк орқали маблағ ўтказиш йўли билан ва нақд пулга сотиб олади.

Манзилгоҳ: 700091, Тошкент, Сергели тумани, 22-қушхона, катта бетон йўл ёқасида, «Алка» автокомбинати орқасида.
Телефон: 98-39-63.

ТЕГИРМОН СОТИБ ОЛИНГ

Тошкент шаҳар Мирзо Улуғбек туманидаги «Алано» масъулияти чекланган жамият қуйидагиларни сотиб олишни таклиф этади:

— соатига 200 килограмм ун тайёрлаш қувватига эга бўлган элакли тегирмонлар;
— соатига бир тоннагача ем тайёрлаш қувватига эга бўлган майдалагичлар;
— ширин жўхори қаламчаларини тайёрлаш мосламаси;

Шунингдек , бу ташкилот темирдан турли мосламалар, қурилмалар тайёрлаб бериш бўйича буюртмалар ҳам қабул қилади.

Мурожаат учун телефонлар:
62-94-65 (соат 9.00 дан 17.00 гача).
46-03-96 (соат 18.00 дан 23.00 гача).

УЧҚУР ТУЛПОР МАДҲИ

Қадим-қадимдан халқимиз отларни асраб-авайлаб, зотдорларини кўпайтириб келган. Энг учқур тулпорлар Туркистон тупроғида етилган. Узбек халқ достонларида жанговар от таърифланаётганда, пойга ёҳуд жанг майдонида югураётган тулпорнинг насли алоҳида кўрсатилиши бежиз эмас. Бу тулпорлар қаҳрамонга энг оғир дамларда ёрдам бериб, ақл бовар қилмас қийинчиликларга дош беради, жанг майдонида душманга чап бериб эгасини ҳалокатдан холос этади. Масалан: «Ғирот жонивор Авазнинг ярадор бўлганини билиб, йиқилиб қолмасин, йиқилиб қолса менга кўп ёмон таъна ишлар бўлади, деб кейинга кетайин деса, қуйруғи билан суяб, илгарига кетай деса, ёли билан суяб, Авазхонни авайлаб, аста-аста суяб Ҳулкар тоғининг юқори баланд чўққисига олиб чиқди. Ул тоғнинг чўққиси тақа ёвмит, туркман отидан бошқаси чиқа олмайдиган ер эди». («Малика айёр»).

Келтирилган парчалардан кўринаяптики, достонлардаги қаҳрамонлар минган отларнинг зоти арабий ва туркман наслли отлар экан. Ушбу отларнинг достонларда тадбиркор, абжир, кучли тарзда тасвирланишига асос бор. Тарихий манбалар аждодларимизнинг от тарбиялаш, унга миниш санъатини мукаммал эгаллаганликларини, қолаверса, машҳур отларнинг асл Ватани Туркистон бўлганлигини билдиради. Бизнинг тупроқда етиштирилган зотдор отлар кўплаб чет элликларни ҳайратда қолдирган. Улар ҳам бу отларнинг «энг яхши отлар» бўлганлигини эътироф этишган. Жумладан, 1432-1433 йилларда турк ўлкаларини кезиб чиққан фаранг аслзодаси Бертрандон де ла Брогуэр саёҳатномасида қуйидагиларни ўқиймиз:

«Туркларнинг оти жуда яхшидир. Бу отлар жуда тез ва узоқ масофага югуради. Турклар отларига кечаси ем берадилар. Бу ем беш ёки олти жуфт ҳовуч тўла арпа билан, шунга икки баробар сомонни аралаштириб тайёрланади. Кечаси отларнинг устини махсус қимматбаҳо ёпинчиқлар билан ёпадилар».

Машҳур тарихчи Фаруқ Сумер ҳаётининг сўнгги дамларида ёзган «Қадимги турк отчилиги ҳақида қайдлар» мақоласида Хитой императори Ву-Ти Фарғона воҳасидаги отларни кўриб «Ана самовий отлар» дея ҳайратини билдирганлиги, кейинчалик отлардан кўпроқ келтиришлари учун Фарғона томонга дастлаб элчилар, кейинроқ махсус қўшин юборганлиги, бу қўшин 3000 бошдан зиёд отлар билан Хитойга қайтганлигини қайд этади.

Араб отларининг вужуди гўзал, боши кичик, бурун тешиклари катта, бўйни узун, оёқлари ингичка ва бақувват, очлик ва сувсизликка ўта чидамли бўлади. Улардаги ўзига хос хусусият пешонасидан пастроқда, бурунининг устида чуқурчанинг борлигидир. Бир неча йиллар от тарбияси билан шуғулланган уста антренер Эртуғрул Гулеч ҳам «От мусобақаси ҳақида қўлланма» китобида араби отларнинг дунёдаги энг зотдор, зукко, гўзал ва кучли от эканлиги, бу от бошқа отларга қараганда инсонга янада яқинлигини ёзади. Урта Осиё ҳудудида бу наслли отлар жуда кўп етиштирилган ва кўпайтирилган. Бинобарин, достонларимизда тасвирлангани каби эгаларига шон-шуҳрат олиб келган. Салоҳиддин Боту 1900 йилда Туркиядан олиб борилган араби отлар Парижда ўтказилган халқаро от мусобақасида биринчи ва иккинчи ўринларни олганлигини, Али Аббос Чинор бу от аждодларимизнинг энг севган от насли бўлганлиги, турк халқ достонларида ҳам араби отлар алоҳида тилга олинишини ёзади.

Достонларда тилга олинаётган туркман отлари ҳам аждодларимиз томонидан энг мақбул саналган отлардандир. Жумҳуриятимизнинг кўпгина вилоятларидаги чавандозларнинг аксарияти ҳам ўз отларининг «туркман отлари наслидан» эканлигини яхши билишади. Навоий ва Фарғона вилоятлари бўйлаб қилган сафарларимиз давомида тажрибали чавандозлар, кекса отахонлар бундай отларнинг ақллилиги, эгасига садоқати, пойгадаги жасорати ҳақида ибратли воқеаларни ҳикоя қилиб беришди.

Туркман оталарининг териси қалин бўлганлигидан тез-тез касалликка йўлиқмайди. Бундай отларни боқиш унча қийин эмас.

«Турк Ислом Қомуси»да қуйидаги муҳим маълумотни ўқиймиз: «Ўрта Осиёдан Онадўлига келган ва турклар етиштирган отлар Салжуқийлар давридаги манбаларда кўрсатилганидек «туркман оти» номи билан шуҳрат қозонган Туркистон наслидан эди. Туркман отининг ўзига хос жиҳати унинг ўрта ва ҳатто кичик бўйли, хушбичим, қулоқлари қисқа, ёллари қалин ва узун, кўкрак сағриларининг бақувватлигидир. Бу сифатларга эга бўлган ота-боболаримизнинг оти тезкор ва чидамлидир».

Хуллас, халқ достонларидаги бахшилар севиб тасвирлаган от образининг жозибадор, ҳаётийлиги бежиз эмас.

Абдуҳамид ТИЛАВОВ.

МУСИҚАСЕВАР ЎСИМЛИКЛАР

Баъзи бир ўсимликлар ва ҳайвонларнинг тузилиш, ҳаёт кечириш хусусиятлари ўртасида фарқ кам. Фан тарихида айрим мавжудотларнинг ўсимликми ёки ҳайвон эканлигини аниқлаб беролмай мушкул аҳволга тушиб қолган олимлар ҳақида маълумотлар оз эмас. Шунинг учун «Усимликлар ҳам ҳайвонларга ўхшаб турли таъсирларни сезадиларми?» деган савол пайдо бўлади. Инсон бу масалага қадимдан қизиқиб, жавоб топишга ҳаракат қилиб келган.

Қадимги ҳикоя ва афсоналардан маълум бўлишича, ўша даврларнинг одамлари ўсимликларни ҳам худди ҳайвонлар сингари деб билганлар. Ҳиндлар эътиқод этувчи Кришна жуда моҳир созанда бўлиб, айрим афсоналарда ўзи чалган куйлари билан инсонларнигина эмас, ўсимликларни ҳам мафтун этишга қодир эканлиги ёзилган. Баъзи халқлар ўсиликларни куй ва ашуладан таъсирланиб мўл ҳосил беришига ишонишган. Масалан, Кариб денгизи атрофида яшовчи баъзи халқларда ерга ошқовоқ экилаётганида эркаклар, сули сепилаётганда эса аёллар ашула айтиб туришлари одат бўлган. Сабзавотларнинг уруғи сепилаётганда най наволаридан фойдаланишган.

Фан ва техниканинг тараққий этиши «Усимликлар ҳам сезадими?» деган саволга жавоб олишга имкон бермоқда. Америкалик олимлардан К. Берд ва П. Топкинслар бутун дунёни айланиб бу борада далиллар тўплашди. Ниҳоят, 1973 йили «Усимликларнинг пинҳоний ҳаёти» деб номланган ажойиб китобни чоп қилишди. Бу китоб икки йил ичида ўн тилга таржима қилинди.

Иссиқхонада ўсаётган гулларга мусиқа таъсир қилишини биринчи бор 1950 йилда Американинг Миллуоки шаҳрида яшовчи Артур Локер аниқлаган. У турфа гулларга мусиқа қўйиб бериб, уларнинг ранг-баранг очилиб туришларини кўп бора кузатган. Ҳинд олими Т. Сингхнинг илмий ишлари айниқса эътиборга сазовордир. У уятчанг гул (мимоза) ва хна каби гулларни ҳинд наволари таъсирида парвариш қилган. Тажрибалар бошланганидан сўнг икки ҳафта ўтгач, мусиқа эшитиб ўсган гуллар, мусиқа эшитмай ўсганларига қараганда баргларининг йириклиги, таналарининг бақувватлиги билан ажралиб турган. Ҳар куни 25 минут мусиқа эшитиб ўсган хнада мусиқа эшитмай ўсган тенгдошидан бир ярим ойдан сўнг 75 фоиз кўп барг ёзгани маълум бўлди. Мусиқа янграб турган пайтда гулнинг нафас олиши икки баробар кўпайган. Уз муваффақиятларидан илҳомланган олим илмий текшириш ишларини бирмунча катта майдонларга кўчирди. У 1957-1961 йиллари Мадрас штатининг еттита қишлоғи шолипояларидаги ниҳолларга махсус қурилма орқали куй янгратиб турди. Оқибатда мусиқа тинглаб ўсган шолипоялардан олинган ҳосил мусиқа тингламай ўсганларига қараганда 60 фоизга кўпайган.

Усимликларнинг мусиқага бўлган муносабатини ўрганишда америкалик созанда Дороти Метлоқнинг кузатишлари айниқса эътиборга лойиқдир. У тупроқ, ҳаво, намлик, иссиқлик ва бошқа ёрдамчи шароити ўхшаш бўлган махсус тўртта хоналарга маккажўхори, ошқовоқ экади. Уруғлардан чиққан ниҳоллар ўн кунлик бўлгандан кейин ҳар бир хонада ҳар хил мусиқа қўйиб турган. Биринчи хонада ўсаётган ўсимликлар Бахнинг орган мусиқасини ва ҳинд мусиқашуноси Р. Шанкарнинг асарларини тинглаган бўлса, иккинчи хонадагилар жаз, рок мусиқани, учинчи хонадаги ўсимликлар симли асбоблар билан чалинган куйларни, тўртинчи хонадагилари эса ноғора товушларини эшитиб ўсган.

Тажрибани бошлашдан олдин ҳар бир камерада ўсимликлар пояларининг тик ўсаётганлик даражасини аниқлаш учун уларнинг сурати олинган. Тажриба уч ҳафта давом этган. Усимлик поясининг мусиқадан қандай таъсирланиши кузатилганда орган ва ҳинд мусиқасини эшитиб ўсган ўсимликларнинг поялари мусиқа овози келаётган томонга эгилгани, жаз ва рок мусиқалари, ноғора товушларини эшитган ўсимликлар эса аксинча товуш чиқаётган томондан тескарига эгилиб ўсгани кузатилган. Аксинча мусиқа таъсирида эгилиб қолган ўсимликларни энди ўша эгилган томонидан рок мусиқа қўйилганида ўсимлик қарама-қарши томонга бурилиб ўсган. Бу тажриба ўсимликларга хуш келадиган ва хуш келмайдиган мусиқалар бўлишини исботлади. 1979 йилги Гиннеснинг фавқулодда натижалар китобига америкалик фермер Дон Карлсон ва у тарбиялаб етиштирган, бўйининг узунлиги 180 метрга етган хона ўсимлигининг номи киритилди. Карлсон бундай муваффақиятга оддий шароитда поясининг баландлиги 54 сантиметрдан ошмайдиган хона ўсимлигига Бах ва Вивалдиларнинг скрипка учун ёзган асарларини эшиттириб бориш ва махсус тайёрланган суюқ озуқани унинг баргларига сепиб, қўшимча озиқлантириш йўли билан эришди. Карлсон бошқа ўсимликлардан ҳам мусиқа ва қўшимча озиқлантириш орқали ғаройиб натижаларни олган. Масалан, оддий шароитда мусиқа эшитмай ўсган карамлардан 20 таси сиғадиган идишга мусиқа эшитиб ўсган карамлардан атиги учтаси сиғган, холос. Бир туп помидорда 835 та мева, бир туп атиргулда 65 дона ғунча пайдо бўлиб, картошканинг бир донаси 400 граммгача етган.

Мусиқа эшитиб ўсган ўсимликлар таркибида витаминлар беш марта, оқсил моддалари 10-11 фоиз ортиб кетганлиги исботланган. Қизиғи шундаки, ҳатто ҳайвонлар ҳам мусиқа эшитиб ўсган ўсимликларни иштаҳа билан истеъмол қилишган. Юқоридаги фикрлар ўсимликлар фақат мусиқани сезар экан деган хулосага олиб келмаслиги керак. Олимлар ўсимликларга кимёвий, электр таъсиротини, ҳатто уларга инсоннинг қўпол, дағал муомаласи таъсир этишини ҳам кузатганлар.

Козимжон ЗОКИРОВ,
Андижон Давлат университети доценти.

Дунёда қип-қизариб пишган бўрсилдоқ ноннинг ҳидидан ҳам хушбўйроқ нарса бормикан? — Наманганнинг Бобур номи билан аталувчи шоҳкўчасида яшовчи аҳоли Машраб номли хусусий фирма очилганида ана шундай хулосага келишди. Сабаби фирмада эрта тонгдан кеч шомгача иссиқ нон пиширилиб, пешма-пеш харидорларга сотилади. Ака-ука новвой Муҳаммаджон ва Рустамжон Махсумхоновлар хоҳлаган нон турини буюртма асосида тайёрлаб беришади. Айниқса бу қулайликдан Наманган аврли шойи газламалар фабрикаси ишчилари ва вилоят туғруқхонасига келувчилар жуда хурсанд.

Булардан ташқари фирмада савдо дўкони, чойхона, ошхона ҳам вилоят аҳолиси хизматида.

СУРАТДА: қўли гул новвой Рустамжон Махсумхонов.

Т. МАҲКАМОВ олган сурат.

ДИҚҚАТ, ОМОНАТЛАРНИНГ ЯНГИ ТУРЛАРИ

ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ БАНКИ ЭРКИН МУОМАЛАДАГИ ВАЛЮТАДА ЯНГИ ОМОНАТ ТУРЛАРИНИ ТАКЛИФ ЭТАДИ

Валюта омонатлари Ўзбекистон Республикаси фуқаролари томонидан, шунингдек, Ўзбекистон ҳудудида доимий равишда исиқомат қилувчи чет эл фуқаролари ҳамда фуқаролик ҳуқуқига эга бўлмаган шахслар томонидан ҳам очилиши мумкин.

«Талаб қилиб олинадиган» омонатларга йилига 2 фоиз, муддати камида 1 йил бўлган «муддатли» омонатларга эса 4 фоиз миқдорида эркин муомаладаги валютада даромад тўланади.

«Талаб қилиб олинадиган омонатта камида 200 АҚШ долларига, «муддатли» омонат очишингиз учун эса 500 АҚШ долларига тенг миқдорда эркин муомаладаги валюта қўйилса ёки нақд пулсиз ўтказилса кифоя.

Тўлиқ маълумотларни Халқ банкининг исталган муассасасидан ёки қуйидаги телефонлар орқали олишингиз мумкин:
45-35-41, 33-51-95.

Халқ банки сизнинг хизматингизда
ЎЗБЕКИСТОН РЕСПУБЛИКАСИ ХАЛҚ БАНКИ.

ТАШКИЛОТ

ОҚ ЭМАЛ (4.000 кг),
ПВА КЛЕЙИ (Ленинграддан бочкаларда келтирилган — 1.200 кг),
ПВА КЛЕЙИ (Эрон банкаларида 1 ва 4 кг 8.000 банка),
Оқартирилмаган ва ишлов БЕРИЛМАГАН БУЗ, АРТ. 142, эни 90,110,140 см.

СОТАДИ.

НАРХИ КЕЛИШУВ АСОСИДА.
ТЕЛЕФОНЛАР: 45-84-84, 45-78-90.

Бош муҳаррир Неъмат ЁҚУБОВ.

Рўзнома таҳрир ҳайъати: Расулмат ҲУСАНОВ, Мирзажон ИСЛОМОВ, Маҳмуд МИРЗАЕВ, Эркул ЗИКРИЁЕВ, Сиддиқжон МУҲАМЕДЖОНОВ, Мирғиёс ҚАЮМОВ (бош муҳаррир ўринбосари), Суннатилла САЙДАЛИЕВ, Обиджон ҒОФУРОВ (масъул котиб), Равшан БОБОМУҲАМЕДОВ.

МУАССИС: «ЎЗМЕВАСАБЗАВОТУЗУМСАНОАТ» УЮШМАСИ
ҲОМИЙ: «Ўзқишлоқхўжаликтаъминоттузатиш» давлат-ширкат қўмитаси
«Қишлоқ ҳаёти» — «Қишлоқ ҳақиқати» газетасининг вориси

МАНЗИЛИМИЗ: 700083, ТОШКЕНТ, МАТБУОТЧИЛАР КЎЧАСИ, 32

ТЕЛЕФОНЛАР, Муҳаррир ўринбосарлари — 33-44-43, 33-16-27. Масъул котиб — 33-09-93 Деҳқончилик бўлими — 36-56-35, 36-54-51. Ижтимоий ҳаёт бўлими — 36-56-34. Маданият, адабиёт санъат бўлими —36-56-36. Ахборот ва спорт бўлими — 36-54-54. Шикоят, хат ва маъмурий орган бўлими — 36-54-52.

Рўйхатдан ўтиш тартиб рақами 6. Буюртма Г—05. ҳажми 2 босма табоқ. Офсет усулида босилган, қоғоз бичими А-2. Босишга топшириш вақти 21.00. Босишга топширилди .

«Шарқ» нашриёт-матбаа концерни босмахонаси. Корхона манзили: «Буюк Турон» кўчаси, 41-уй.

Газета IBM компьютерида терилди ва саҳифаланди.

1 2 3 3 4 6.